

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6410/14

בג"ץ 6773/14

לפני : כבוד הנשיאה מ' נאור
כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט א' שהם

העותרת בבג"ץ 6410/14 : התנועה למען איכות השלטון בישראל

העותרת בבג"ץ 6773/14 : "אומץ" – אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי

נ ג ד

המשיבים בבג"ץ 6410/14 : 1. פרקליט המדינה
2. היועץ המשפטי לממשלה
3. פרקליטות המדינה
4. הרב יאשיהו פינטו

המשיבים בבג"ץ 6773/14 : 1. פרקליט המדינה
2. היועץ המשפטי לממשלה
3. מנהל המחלקה לחקירות שוטרים
4. תת ניצב אפרים ברכה
5. הרב יאשיהו פינטו

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה : ט"ז בכסלו התשע"ה (8.12.2014)

בשם העותרת בבג"ץ 6410/14 : עו"ד אליעד שרגא ; עו"ד צרויה מידד-לוזון ; עו"ד דניאל דושניצקי

בשם העותרת בבג"ץ 6773/14 : עו"ד יובל יועז

בשם המשיבים 1-3 בבג"ץ 6410/14 והמשיבים 1-3 בבג"ץ 6773/14 : עו"ד חני אופק ; עו"ד אורי כרמל ; עו"ד רחל חזן-פלדמן

בשם המשיב 4 בבג"ץ 6410/14
והמשיב 5 בבג"ץ 6773/14:

עו"ד איל רוזובסקי ; עו"ד צבי קלנג

בשם המשיב 4 בבג"ץ
6773/14:

עו"ד אפרת נחמני-בר ; עו"ד תהילה חדד

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו שתי עתירות שהחוט המקשר ביניהן הוא הרב יאשיהו פינטו (להלן: הרב פינטו), יליד 1973, העומד בראש מוסדות "שובה ישראל" בארץ ובחו"ל, ואשר בחצרו מסתופפים חסידים ומאמינים רבים. לאחר חקירה שהתנהלה בעניינו של הרב פינטו, נשקלה בפרקליטות המדינה האפשרות להגיש נגדו כתב אישום בגין מתן שוחד לקצין משטרה בכיר ועבירות נוספות. בהמשך, נכרת בין הפרקליטות לבין הרב פינטו הסכם, שעל טיבו, משמעותו, ונסיבות כריתתו נעמוד בהמשך (להלן: ההסכם). עיקרו של ההסכם, הוא כי הרב פינטו יודה בכתב אישום שיוגש נגדו וימסור מידע בדבר חשדות נגד קצין משטרה בכיר נוסף. בתמורה לכך, לא יואשם הרב פינטו בעבירות נוספות; רעייתו, הגב' דבורה פינטו (להלן: דבורה), לא תועמד לדין; והמדינה תטען לעונש שלא יעלה על שנת מאסר אחת לריצוי בפועל. העתירה בבג"ץ 6410/14 תוקפת את ההסכם שנערך עם הרב פינטו. העתירה בבג"ץ 6773/14 מבקשת לפתוח בחקירה פלילית נגד תת-ניצב אפרים ברכה, אשר סייע בהפללתו של הרב פינטו. נוכח התשתית העובדתית אשר משותפת בעיקרה לשתי העתירות, החלטנו לדון בהן במאוחד.

2. המשיבים 1-2 בשתי העתירות, הם פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה (להלן: המשיבים). המשיב 4 בבג"ץ 6410/14 והמשיב 5 בבג"ץ 6773/14, הוא הרב פינטו. המשיב 4 בבג"ץ 6773/14 הוא תת-ניצב אפרים ברכה (להלן: תנ"צ ברכה).

3. עיקר האירועים הרלוונטיים לעתירה, התרחשו החל מחודש אוגוסט 2012, אך לשם הבנת הרקע, נסקור בקיצור נמרץ גם את השתלשלות העניינים שקדמה למועד זה, כפי שתוארה בכתב האישום שהוגש נגד הרב פינטו. כפי שיפורט להלן, הרב פינטו התחייב להודות בכל עובדות כתב האישום, כך שהעובדות המתוארות אינן שנויות במחלוקת בין הצדדים.

4. בשנת 2011, התעוררו חשדות פליליים נגד אברהם ישראל, יו"ר עמותת "חזון ישעיה", אשר בבעלותה היו נכסים בשווי מיליוני שקלים, ונפתחה חקירה סמויה. אברהם ישראל עדכן את הרב פינטו בחשדות נגדו, והרב פינטו הסכים לסייע לו, בתמורה להעברת השליטה בפועל בעמותת "חזון ישעיה", ולהעברת סכום בשיעור של 1.2 מיליון דולר, בו עשו הרב פינטו ורעייתו, זבורה, שימוש לצרכיהם האישיים. הרב פינטו ורעייתו פעלו לשבש את חקירת המשטרה בעניין עמותת "חזון ישעיה", בדרכים שונות (להלן: פרשת חזון ישעיה).

5. בחודש פברואר 2012, חששו בני הזוג פינטו, כי יזומנו לחקירה באזהרה במסגרת החקירה בפרשת חזון ישעיה. הרב פינטו ביקש להשיג מידע אודות החקירה מידיו של תנ"צ ברכה, ולשם כך, ביקש להעניק לו שי אשר נחשב כבעל ערך רוחני – תפילין שהיו בשימושו האישי של הרב. תנ"צ ברכה הסכים לקבל את התפילין רק בתמורה לתשלום, אשר הועבר במלואו לעוזרו של הרב פינטו.

6. לאחר שהחקירה בפרשת חזון ישעיה הפכה גלויה, הגביר הרב פינטו את מאמציו ליתן טובות הנאה לתנ"צ ברכה, בתמורה למידע על ניהול החקירה, אך הדבר לא עלה בידו. במאמץ להטות את דעתו של תנ"צ ברכה, הציע לו הרב פינטו סכום של 200,000 דולר בתמורה למידע ולסיוע במסגרת החקירה. תנ"צ ברכה סירב לקבל את הכסף, בדרך ישירה או עקיפה, תוך שהוא מדגיש את חובותיו כקצין משטרה, ודיווח על הצעת השוחד לראש אגף חקירות ומודיעין במשטרה (להלן: ראש אח"מ). בשלב זה, הוחלט על פתיחת חקירה נגד הרב פינטו. חקירת הפרשה נוהלה על-ידי צוות מיוחד של חוקרים מיחידות שונות, אשר עבדו

בכפיות ישירה לראש אח"מ, ובליווי פרקליטות המדינה. במסגרת החקירה, פעל תנ"צ ברכה בהתאם להנחיות שקיבל ממפקדיו, ובין היתר, תיעד והקליט את פגישותיו ושיחותיו עם הרב פינטו.

7. תנ"צ ברכה נפגש עם הרב פינטו פעם נוספת, ונשאל על-ידו שאלות רבות הנוגעות לתוכן החקירה בעניין חזון ישעיה, כאשר בסיום השיחה, הזכיר הרב פינטו לתנ"צ ברכה את הסכום של 200,000 דולר. לאחר פגישה זו, נסעו בני הזוג פינטו לחו"ל, אך באמצעות שיחות טלפון עם תנ"צ ברכה, הם חזרו וניסו לקבל ממנו מידע חסוי על החקירה, אך לשווא.

8. ביום 13.9.2012, נפגשה רעייתו של תנ"צ ברכה עם רעייתו של הרב פינטו, דבורה. הפגישה נערכה בהנחיית צוות החקירה, והוקלטה על-ידי החוקרים. דבורה מסרה לרעייתו של תנ"צ ברכה מעטפה, ובה 100,000 פרנק שווייצרי במזומן, סכום שווה ערך לכ-422,500 ש"ח. לאחר זאת, הודתה דבורה לרעייתו של תנ"צ ברכה, ואמרה לה שבהמשך יועבר לתנ"צ ברכה סכום כסף נוסף. בכך, פעלה דבורה בהתאם להנחיותיו של הרב פינטו ובמסגרת פעילותם המשותפת לנסות ולשחד את תנ"צ ברכה.

9. בני הזוג פינטו חזרו לחו"ל, והמשיכו בניסיונותיהם לקבל מידע חסוי מתנ"צ ברכה באמצעות שיחות טלפון, אך הוא לא שיתף את בני הזוג במידע שבידו. ביום 10.10.2012, שוחחו בני הזוג עם תנ"צ ברכה וביקשו להיפגש עימו. למחרת, חזרו בני הזוג פינטו לארץ והוזמנו לחקירה. בני הזוג התקשרו לתנ"צ ברכה ושאלו אותו לפשר ההזמנה לחקירה.

10. בחקירותיו הראשונות של הרב פינטו, הוא הכחיש מכל וכל כי העניק לתנ"צ ברכה טובות הנאה. לעומת זאת, בחקירתו השלישית, טען הרב פינטו כי בנוסף לאירוע מושא החקירה, במספר הזדמנויות קודמות, הוא העביר כספים לידיו של תנ"צ ברכה. יצויין, כי בחקירתה של דבורה, היא מסרה כי לא ידוע לה על העברות כספים לתנ"צ ברכה, למעט האירוע המתועד של מתן השוחד, כאמור.

טענתו של הרב פינטו בדבר מתן טובות הנאה קודמות לתנ"צ ברכה נבדקה על-ידי צוות החקירה ועל-ידי גורמים בכירים נוספים, ונמצאה על-ידם חסרת בסיס. לפיכך, לא נפתחה חקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה.

11. ביום 2.12.2013, נמסרה לרב פינטו ורעייתו הודעה מטעם פרקליטות המדינה, ולפיה נשקלת האפשרות להגיש נגדם כתב אישום, אשר בו מיוחסת להם, בין היתר, עבירה של מתן שוחד לתנ"צ ברכה. בסמוך לכך, פנו באי-כוחו של הרב פינטו ליועץ המשפטי לממשלה, וטענו כי ברשותו של הרב פינטו מצוי מידע המעיד על כך שקצין בכיר במשטרה, אשר זהותו לא נחשפה בשלב זה, קיבל טובות הנאה שלא כדין.

12. נוכח פניה זו, התנהל משא ומתן בין הרב פינטו לבין גורמים בכירים ביותר בפרקליטות המדינה, והצדדים הגיעו למספר הסכמות אשר יכוננו להלן "ההסכמות הראשוניות". בין היתר, הסכימו המשיבים להגביל את השימוש בחומר שיימסר לידם מטעמו של הרב פינטו, עד אשר יגיעו הצדדים להסכמות נוספות.

13. בעקבות המידע שנמסר על-ידי הרב פינטו, והועבר למחלקה לחקירות שוטרים (להלן: מח"ש), נפתחה בתחילת חודש ינואר 2014 בדיקה מקיפה בעניינו של קצין המשטרה הבכיר, ניצב מנשה ארביב, אשר כיהן באותה עת כמפקד יחידת להב 433. בין היתר, נחקר הרב פינטו במשטרה, ולאחר שנבדקה גרסתו, נמצא כי היא מחזקת את החשדות בעניינו של ניצב ארביב.

14. היועץ המשפטי לממשלה סבר, כי האינטרס הציבורי מחייב את העמדתו לדין של הרב פינטו, לצד בירור החשדות שהתעוררו נגד ניצב ארביב. בנסיבות אלה, הגיעה פרקליטות המדינה לידי הסכם עם פינטו. ההסכם נחתם ביום 17.9.2014, ועיקריו הם אלה:

א. נגד הרב פינטו יוגש כתב אישום, אשר במסגרתו ייוחסו לו האישומים הבאים: מתן שוחד, לפי סעיף 291 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הצעת שוחד, לפי סעיפים 291 ו-294 לחוק

העונשין; ושיבוש מהלכי משפט (ריבוי מקרים), לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

ב. הצדדים יבקשו מבית המשפט כי תיקבע בהקדם ישיבה להקראת כתב האישום. בישיבה זו יודה הרב פינטו במיוחס לו, והצדדים יבקשו כי ישיבת הטיעונים לעונש תיקבע לאחר 30 ימים ממועד ההקראה.

ג. הרב פינטו מתחייב למסור גרסה אמיתית ומלאה בחקירותיו; למסור כל חומר רלוונטי שנמצא ברשותו; ופרקליטות המדינה תוכל לעשות שימוש בכל חומר חקירה שהועבר או יועבר מטעמו. הרב פינטו התחייב, כי ככל שיהיה צורך בכך, הוא ימסור עדות אמת מלאה גם בבית המשפט.

ד. עוד התחייב הרב פינטו, כי הוא או מי מטעמו, לא יתראיינו לכלי תקשורת כלשהם עד לתום ההליכים המשפטיים בפרשות הנוגעות לעניינו. בנוסף, התחייב הרב פינטו שלא ליצור קשר עם מעורבים אחרים, ושלא לפעול להכשלת החקירה וההליכים המשפטיים.

ה. בתמורה, התחייבה המדינה להגביל עצמה בטיעונים לעונש, לשנת מאסר לריצוי בפועל בלבד, לצד מאסר על תנאי; קנס משמעותי; וחילוט הכספים שנתפסו במסגרת החקירה. צויין בהסכם, כי המדינה הביאה בחשבון, לעניין העונש, גם את נסיבותיו האישיות של הרב פינטו.

ו. המדינה התחייבה שלא להגיש כתבי אישום נוספים נגד הרב פינטו בגין האירועים המתוארים בכתב האישום, או נגד מי מטעמו של הרב פינטו שיגיע למסור עדות במסגרת הפרשה. כמו כן, הוסכם כי לא יוגש כתב אישום נגד דבורה, רעייתו של הרב פינטו.

15. ביום 17.9.2014 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב האישום נגד הרב פינטו, כפי שהוסכם בין הצדדים.

16. ביום 21.9.2014, התראיין לתקשורת מנחם פינטו (להלן: מנחם), אחיו של הרב פינטו. במהלך הראיון, טען מנחם נגד האשמתו של הרב פינטו במתן שוחד, ומתח ביקורת על התנהלותו של תנ"צ ברכה. מנחם ציין במהלך הראיון, כי עצם הראיון עימו נערך "לא על דעת הרב". מספר ימים לאחר מכן, התראיינה דבורה לתקשורת, טענה שסכום הכסף שהיא העבירה לתנ"צ ברכה ניתן כעזרה כלכלית גרידא, והכחישה כי מדובר בשוחד. כמו כן, הטיחה דבורה האשמות כבדות לגבי התנהלותו של תנ"צ ברכה, והציגה את עצמה ואת הרב פינטו כקורבנות הפרשה. בנוסף, הרב פינטו עצמו התייחס, במסגרת ראיון שנערך עימו, להליך הפלילי נגדו.

17. ביום 10.10.2014, פנתה הפרקליטות בדרישה לקבל הבהרה מהרב פינטו, לעניין הראיונות באמצעי תקשורת. בתגובה, מיום 13.10.2014, הובהר מטעם הרב פינטו, כי הוא מחוייב להסדר הטיעון, והתבטאויות מסויימות של מקורביו נעשו שלא על דעתו. עם זאת צויין, כי הרב פינטו יעשה מאמץ למנוע התבטאויות דומות מטעם מקורביו בנושא זה. אשר לדבריו של הרב פינטו עצמו, נאמר כי לצערו של הרב פינטו, "שני משפטים קצרים שנאמרו מנהמת ליבו, ונאמרו כמשל, עלולים להתפרש כדברים שנאמרו בנושא ההסדר".

השתלשלות ההליכים בעתירות

18. ביום 23.9.2014, הוגשה העתירה בבג"ץ 6410/14, לאחר שהמשיבים לא הגיבו לפניות קודמות של העותרת, התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן: התנועה לאיכות השלטון או התנועה). במסגרת העתירה, ביקשה התנועה לאיכות השלטון להורות למשיבים 1-3 לחזור בהם מן ההסכם שנחתם עם הרב פינטו; ולחלופין, למצות את החקירה בפרשה, על מכלול היבטיה, קודם להקראת כתב האישום והכרעת הדין בעניינו של הרב פינטו.

כמו כן, ביקשה התנועה לאיכות השלטון צו ביניים, אשר יורה על עיכוב הקראת כתב האישום נגד פינטו עד להכרעה בעתירה. יצויין, בהקשר זה, כי לאחר הגשת העתירה נדחה מועד הקראת כתב האישום, בפעם הראשונה לבקשתו של

הרב פינטו; ובפעם השניה, נדחה המועד להגשת תשובתו של הרב פינטו לכתב האישום, בהסכמת הצדדים, כאמור בהחלטתנו מיום 22.10.2014.

19. לאחר שהוגשה העתירה, הגישה התנועה לאיכות השלטון בקשה דחופה להוספת סעד, בגדרו התבקש ביטול ההסכם עם הרב פינטו, נוכח הפרתו בעצם מתן הראיונות של מקורבי הרב, לתקשורת. המשיבים התנגדו לבקשה, מחמת אי מיצוי הליכים, וגם הרב פינטו התנגד לבקשה. בהחלטתה של חברתי, המשנה לנשיא (כתוארה אז) מ' נאור, מיום 12.10.2014, הועברה הבקשה להחלטת ההרכב.

20. ביום 30.9.2014, נערכה פניה מוקדמת מטעם "אומץ – אזרחים למען מנהל תקין וצדק חברתי ומשפטי" (להלן: אומץ), למשיבים 1-3 לעתירתה. ביום 8.10.2014, הוגשה העתירה בבג"ץ 6773/14, אשר בגדרה התבקשנו להורות למשיבים לפתוח בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה, בחשד לביצוע עבירות של "לקיחת שוחד ו/או מרמה והפרת אמונים". כמו כן, ביקשה אומץ להעביר את תיק החקירה בעניינו של הרב פינטו למח"ש, לבדיקת הטענות אודות מתן טובות הנאה לקציני משטרה. לחלופין, ביקשה אומץ כי מנהל המחלקה לחקירות שוטרים (המשיב 3 לעתירתה) יפתח בחקירה משמעתית בעניינו של תנ"צ ברכה. בנוסף, עתרה אומץ למתן צו ביניים, אשר ישהה את הקראת כתב האישום נגד הרב פינטו עד להכרעה בעתירתה.

21. ביום 20.10.2014, נערך דיון בעתירות ונשמעו טענותיהן של העותרות ושל המדינה. בסיום הדיון, הורינו כי המועד שנקבע למסירת תשובתו של הרב פינטו לכתב האישום יידחה; הצדדים יגישו תגובות משלימות לעתירת אומץ; וייקבע דיון המשך.

22. ביום 5.12.2014, ובסמוך למועד הדיון שנקבע, הגישו המשיבים 1-3 בקשה להגשת תגובה משלימה לעתירת התנועה לאיכות השלטון. בהחלטתנו, מיום 8.12.2014, הוחלט לקבל את התגובה המשלימה, חרף המועד בו הוגשה, וכן

החלטנו לקבל את תגובת התנועה לתגובת המשיבים. לא ראינו מקום לאפשר לראש המחלקה לחקירות שוטרים לטעון בדיון "בכובעו זה".

23. ביום 8.12.2014, התקיים דיון המשך, אשר במסגרתו השלימו הצדדים את טענותיהם.

תמצית טענות הצדדים בבג"ץ 6410/14

טענותיה העיקריות של התנועה לאיכות השלטון

24. טענתה המרכזית של התנועה לאיכות השלטון, היא כי ההסכם שנחתם בין המדינה לבין הרב פינטו פוגע באינטרס הציבורי ונפלו בו פגמים מהותיים. לשיטתה של התנועה לאיכות השלטון, מקור השחיתות ומוקד העבריינות בפרשה הוא הרב פינטו ולא קציני המשטרה, והסדר הטיעון מבטא סדר עדיפויות שגוי, בכך שהוא מבכר את מיצוי החקירה בעניינו של ניצב ארביב. נטען, כי הרב פינטו מעורב בחמש פרשיות שונות, אשר כל אחת מהן היא חמורה כשלעצמה, ולמרות זאת בחרו המשיבים למצות את החקירה רק בפרשת ארביב. לפיכך, נטען מטעם התנועה לאיכות השלטון, כי המשיבים פעלו לטהר את שורות המשטרה באופן חלקי בלבד, וההסכם עם הרב פינטו איננו משיג את תכליתו, שהיא עריכת בירור ממצה עד להסרת עננת החשדות אשר מרחפת סביב גורמים בכירים במשטרת ישראל.

25. בנוסף לכך, נטען כי ההסכם מעניק לרב פינטו הקלה משמעותית בעונש; מבטיח כי אשתו של הרב פינטו לא תועמד לדין; והרב פינטו עצמו לא יואשם בביצוע מעשים חמורים נוספים, ובהם קבלת סכום בסך 1.2 מיליון ש"ח מעמותת ידידי חזון ישעיה. לטענת התנועה, הטבות אלה פוגעות בעיקרון השוויון בפני החוק, וההסכם שנחתם עם הרב פינטו מבטא מסר, לפיו "דבנים מסויימים הינם מורמים מעם".

26. עוד נטען בעתירה, כי ההסכם עם הרב פינטו נחתם בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.2201, בעניין הסכמי עד מדינה (להלן: הנחיות היועמ"ש), בהיבטים הבאים: ההסכם נחתם בטרם מוצו אפיקי חקירה אחרים; כרוכה בו פגיעה בטובת הציבור; מעמדו של הרב פינטו ומרכזיותו בפרשה, אינם מצדיקים להעניק לו מעמד של עד מדינה; וקיים ספק אם חומר הראיות הקיים מאפשר העמדה לדין של ניצב ארביב, ולכן ייתכן כי ההסכם יהיה חסר תוחלת עבור המדינה. לטענת התנועה, המשיבים 1-3 סטו באופן בוטה מהנחיות היועמ"ש ללא הצדקה מיוחדת, והצטברות החריגות יוצרת "מסה קריטית", אשר מחייבת ביקורת שיפוטית קפדנית. עוד נטען, כי ההסכם עם הרב פינטו מהווה גם הסדר טיעון, והמשיבים גם לא פעלו בהתאם להנחיות פרקליט המדינה הרלוונטיות לעניין זה (הנחיה מס' 8.1: הנחיות לעריכת הסדר טיעון).

27. בנוסף, לטענת התנועה, בהחלטתם של המשיבים נפל משגה היורד לשורשו של עניין, בכך שלוח הזמנים שנקבע בהסכם, ביוזמתם של המשיבים, צפוי ליצור מצב בלתי הפיך, אשר בו יוענקו לרב פינטו מלוא ההטבות מכוח ההסכם, לפני שיהיה ניתן לבחון את עמידתו של הרב פינטו במלוא התחייבויותיו. לשיטתה של התנועה, מתעורר חשש כי הדין לא ימוצה עם מי שנטלו חלק בפרשיית שחיתות, מן הגדולות בתולדות משטרת ישראל, וכרוכה בכך פגיעה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק. עוד נטען, כי ההסכם עם הרב פינטו נחתם בחיפזון, וייתכן שמיצוי הבדיקה, ובכלל זה חקירתו של ניצב ארביב, היה מייתר את הצורך בחתימת ההסכם. טענה נוספת שנטענה על-ידי התנועה, היא כי ההסכם עם הרב פינטו נחתם גם מתוך חשש שהרב פינטו יחשוף בתקשורת את קשריו עם קציני משטרה בכירים נוספים, וחשש זה מהווה שיקול זר במסגרת ההחלטה להגיע להסכם עם פינטו. נטען עוד, בהקשר זה, כי קיים ספק רב אם החקירה בפרשת ארביב נמצאת, אמנם, "בעיצומה", שכן הפעם האחרונה בה נחקר ניצב ארביב היתה לפני מספר חודשים, עובר למועד הדיון הראשון בעתירה.

28. יתרה מזאת, לטענת התנועה, הרב פינטו הפר את תנאי ההסכם, בכך שקרוביו העניקו ראיונות לתקשורת, אך למרות שנסיבות המקרה מצדיקות חזרה

מן ההסכם, בהתאם להוראה הרלוונטית בהנחיות היועמ"ש, המשיבים לא עשו שימוש בתרופות המוקנות להם מכוחו. על יסוד זה נטען, כי התנהלותם של המשיבים מצביעה על כי, במקרה דנן, נשקלו שיקולים "שלא מן העניין".

29. בתגובה לטענותיהם של המשיבים, נטען על-ידי התנועה לאיכות השלטון, כי ההסכמות הראשוניות אינן מהוות הצדקה לחתימת ההסכם עם הרב פינטו, במתכונתו הנוכחית, והמשיבים היו צריכים לפעול על מנת להגיע להסכמה חדשה עם הרב פינטו, אשר תבטל את ההסכמות הראשוניות, טרם שיוחלט על חתימת הסכם עד מדינה.

30. מטעמים אלה, גורסת התנועה לאיכות השלטון, כי החלטת המשיבים היא החלטה בלתי סבירה באופן קיצוני, והיא מחייבת התערבות שיפוטית. לטענת התנועה, על מנת להשיג את המטרה של "ייבוש מקורות השחיתות במדינת ישראל", יש הכרח לבטל את הסדר הטיעון ו"למצות את החקירה".

עמדת המשיבים

31. בתגובת המשיבים (לרבות המשיבה 3 לעתירה, פרקליטות המדינה), נטען כי דין העתירה להידחות על הסף, נוכח ההלכה אשר מצמצמת את היקף ההתערבות בשיקול דעתן של רשויות התביעה, למקרים נדירים ביותר, ובהיעדר עילה להתערבות מעין זו, במקרה דנן. לגופו של עניין נטען, כי מדובר בהחלטה "סבירה וראויה", שאף התחייבה מן הנסיבות.

32. המשיבים ייחסו משקל רב לעניין ההסכמות הראשוניות, אשר בגדרן הסכימו המשיבים להתנות את חקירתו באזהרה של ארביב, בחתימה על הסכם עם הרב פינטו. הוסבר, כי ההסכמות הראשוניות נערכו בתנאי אי ודאות, בהם פעלו המשיבים, וזאת תוך שאיפה להעמיד לדין את הרב פינטו, ולצד זאת לתמרץ את הרב פינטו למסור מידע מלא ומהימן, וכן במטרה לשמר את האפשרות לקיים בדיקות לשם בירור החשדות בעניינו של קצין משטרה בכיר. ההסכמות הראשוניות יצרו אילוץ, אשר הגביל את פעילות החקירה בהמשך, והמשיבים ערים לבעייתיות

הקיימת בכך, אך לשיטתם, באותו מועד, לא היה מנוס מכך, בשל החשיבות להמשיך בבדיקת המידע הראשוני שנמסר על-ידי הרב פינטו. המשיבים סקרו את האפשרויות אשר עמדו בפניהם במועד שבו הציע להם הרב פינטו למסור את המידע, אודות "קצין בכיר במשטרה", וטענו כי האפשרות בה בחרו, כלומר להמשיך במשא ומתן, תוך דחיית מועד ההחלטה על תוכנו המדוייק של הסדר הטיעון, היתה האפשרות הטובה ביותר. בכך, קנו לעצמם המשיבים את האפשרות לבצע בדיקות מקיפות לבחינת המידע שנמסר על-ידי הרב פינטו, והמגבלה היחידה שהוטלה עליהם היתה להימנע מחקירתו של ניצב ארביב באזהרה. כמו כן, באמצעות דרך פעולה זו, נשמרה בידי המשיבים האפשרות שלא לחתום על הסכם עם הרב פינטו, ככל שיתברר בעתיד, כי פוטנציאל הראיות נגד ניצב ארביב אינו עומד ברף הנדרש, או שההטבה שתידרש על-ידי פינטו תתגלה כהטבה מופרזת.

33. המשיבים הדגישו, כי לאחר ההסכמות הראשוניות, נערכה בדיקה קפדנית ומקיפה של החשדות בעניינו של ארביב ובין היתר הגיעו לארץ עדים, שהובאו על-ידי הרב פינטו, כך ששיתוף הפעולה עם הרב פינטו היה תנאי הכרחי לבירור ראשוני של החשדות נגד ארביב. תהליך הבדיקה נמשך מספר חודשים, ובמהלכו פרש ניצב ארביב מהמשטרה תוך שהוא ממשיך לטעון לחפותו, אך בכך לא קהתה החשיבות של הגעה לחקר האמת בפרשה. צויין על-ידי המשיבים, כי במקרים מסויימים המידע שנמסר על-ידי הרב פינטו ועל-ידי מקורביו, היה בלתי מהימן, ולמרות זאת, הליך הבדיקה העלה חשד סביר למעורבותו של ארביב בפלילים.

34. המשיבים הוסיפו וטענו, כי לאחר מיצוי הבדיקה בפרשת ארביב, בגבולות המדינה, לא היה בידם ולו "קצה חוט", שיאפשר להמשיך בחקירה עצמאית, מבלי לעשות שימוש במידע שנמסר על-ידי הרב פינטו. המשיבים בחרו לכבד את ההסכמות הראשוניות, ולא לעשות במידע זה שימוש אשר מנוגד להסכמות, על מנת שלא לפגוע בציפייה הלגיטימית של הרב פינטו, וכיוון שלשיטתם חל על המידע מעין "חיסיון". לפיכך, הגיעו המשיבים למסקנה כי יש מקום להגיע להסדר טיעון עם הרב פינטו, ולשיטתם החלטה זו "משרתת באופן מיטבי את האינטרס הציבורי", שכן מיצוי החקירה בעניין ארביב מצדיק הקלה מסויימת עם הרב פינטו, וההסכם

מגשים את מטרות ההליך הפלילי, בכך שהוא מקדם את ההליכים הן בעניינו של ארביב והן בעניינו של הרב פינטו "גם אם לא באופן מוחלט ומלא". לטענתם, האיזון בין אינטרסים אלה נעשה באופן "יסודי ומדוקדק", תוך מעורבות של הגורמים הבכירים ביותר במערכת התביעה. בהינתן האילוצים אשר עמדו בפני המשיבים, נטען על-ידם, כי הסדר הטיעון מגשים היטב את מטרות ההליך הפלילי, הן בעניינו של הרב פינטו והן בעניינו של ארביב. עוד נטען, כי במסגרת המשא ומתן עם הרב פינטו ננקטו משנה זהירות וקפדנות יתירה, בהשוואה למקובל.

35. הודגש על-ידי המשיבים, כי "ליבת האישומים" אשר יוחסו לרב פינטו, באה לידי ביטוי הולם בכתב האישום, ועיקר ההטבה שניתנה לרב פינטו היא במישור העונשי, וגם זאת לאחר בחינה של שיקולי הענישה השונים בנסיבות העניין, לרבות נסיבותיו האישיות של הרב פינטו. בין היתר, צויין כי הרף העליון של מתחם הענישה בפסיקה, בגין עבירה של מתן שוחד, עומד על שלוש וחצי שנות מאסר לריצוי בפועל, וזאת בנסיבות חמורות.

36. אשר לסטייה מהנחיות היועמ"ש בנוגע להסכם עד מדינה, טענו המשיבים, כי גם בהנחה שההסכם עם הרב פינטו הוא בגדר הסכם "עד מדינה", הרי שלא מדובר בהסכם "עד מדינה" במובנו המקובל. לפיכך, נטען כי "מבלי להיזדרש לתחולת ההנחיה הנוגעת לעדי מדינה בעניינו, הרי שלעיתים רציונל ההנחיה כלל לא נפגע או שהסטייה מכלל הקבוע בהנחיה היא ממילא בהתאם לגמישות ששמורה בהנחיה גופה לסטות מכלליה במקרים חריגים". אשר לטענה בדבר מרכזיות מעמדו של הרב פינטו בפרשה, בהשוואה למעמדו של ארביב, טענו המשיבים כי לשיטתם "מאזן החומרה" הוא מורכב, והאינטרס הציבורי מצריך לפעול בשתי הפרשיות במקביל. המשיבים הוסיפו וטענו, כי בעת חתימת ההסכם, המידע שנמסר על-ידי הרב פינטו שימש לצרכי בדיקת החשדות בלבד, והעמדה לדין של ניצב ארביב לא עמדה עדיין על הפרק. כמו כן, טענו המשיבים, כי הם פעלו למיצוי הליכי הבדיקה האפשריים, הן בנקודת הזמן שבה הגיעו להסכמות הראשוניות עם הרב פינטו, והן בנקודת הזמן של חתימת ההסכם.

37. בנוסף, טענו המשיבים, כי הסדר הטיעון עם הרב פינטו כבר נערך והוגש לבית המשפט. בשלב זה, כך נטען, יש לכבד את הסדר הטיעון ואין עילה משפטית אשר בכוחה להצדיק את ביטולו. לעומת זאת, חזרה מהסדר הטיעון עלולה לפגוע באמינות מערכת התביעה הכללית בקיום הבטחותיה, וכן באינטרס הציפייה וההסתמכות של הנאשם, הרב פינטו.

38. המשיבים הדגישו, כי ננקטה זהירות רבה על מנת להפיג את החשש לשימוש לרעה בהליכי הקירה ומשפט מצידו של הרב פינטו. במסגרת ההסכם, הוקנו למדינה סעדים מתאימים, ובמקרה של הפרת ההתחייבויות מצידו של הרב פינטו, ניתן יהיה להעמידו לדין, ובכך להבטיח את ההגנה על האינטרס הציבורי, כמעט בכל תרחיש אפשרי. החריג לכך, הוא במקרה שהרב פינטו לא יפר את ההסכם, ולמרות זאת לא תימצאנה די ראיות להעמיד את ניצב ארביב לדין; אך מדובר, לשיטת המשיבים, בסיכון אינהרנטי לכל הסכם עד מדינה, נוכח האיסור להתנות את מתן טובות הנאה לעד מדינה בתוצאתו של ההליך הפלילי.

הובהר על-ידי המשיבים, כי ההסכם עם הרב פינטו לא בוטל לאחר הראיונות שמסרו מקורביו לתקשורת, שכן נוכח פסיקתו של בית משפט זה בהקשרים דומים, לא קמה, לדעת המשיבים, עילה לביטול ההסכם.

עיקר טענותיו של הרב פינטו

39. בתגובתו של הרב פינטו לעתירה נטען, כי ההסכם שנחתם עימו הוא הסכם סביר, אשר במסגרתו זכה, אמנם, הרב פינטו להתחייבות מצד המדינה להגבלת טיעוניה לעונש, אך זאת בתמורה להודאתו בכתב האישום ובתמורה לחשיפת פרשיה חמורה של קבלת טובות הנאה על-ידי קצין משטרה בכיר. בנוסף, התחייב הרב פינטו להעיד במשפט, ככל שיוגש כתב אישום נגד ניצב ארביב, ובכך גלומה תרומה מובהקת לאינטרס הציבורי. הרב פינטו דוחה, מכל וכל, את טענתה של התנועה לאיכות השלטון, לפיה הוא הגורם העברייני המרכזי בפרשה דנן. נטען, בהקשר זה, כי "הרב אינו איש ציבור", והאינטרס הראשון במעלה הוא ביעור מעשי שחיתות בקרב צמרת המשטרה. לשיטתו של הרב פינטו, ההסכם שנחתם עימו

איננו סוטה מההנחיות המינהליות הרלוונטיות, אבל גם אם אכן כך הם פני הדברים, אין בעובדה זו כדי להוביל למתן הסעדים המבוקשים.

40. נטען בנוסף, על-ידי הרב פינטו, כי התחייבותה של המדינה להגביל את טיעוניה לעונש איננה מבטאת הקלה מופרזת עימו, והוא אף זכה ליחס "מחמיר יחסית למקרים אחרים", ובכוונתו לטעון בפני בית המשפט לעונש קל יותר. כמו כן הודגש, כי רשויות התביעה הביאו בחשבון, לעניין ההקלה בעונש, גם את מצבו הבריאותי והמשפחתי של הרב פינטו, ואת שיתוף הפעולה שלו עם רשויות אכיפת החוק בישראל ובארה"ב. מכל מקום, נטען כי עניין העונש נתון לשיקול דעתו של בית המשפט שידון בתיק הפלילי, ואין מקום להתערבותו של בית משפט זה בהסכמות אליהן הגיעו הצדדים, לעניין זה. אשר להחלטה שלא להגיש כתב אישום נגד דבורה, נטען כי דבורה לא צורפה כמשיבה לעתירה, ועל כן מן הנמנע הוא לטעון בהקשר זה, מה גם שההחלטה שהתקבלה בעניינה של דבורה היא החלטה נפרדת, שאין לה קשר להסדר הטיעון, ואף הוצא במסגרתה צו איסור פרסום.

41. עוד נטען, כי כתב האישום נגד הרב פינטו כבר הוגש לבית המשפט המחוזי, כך שהתערבות בשלב זה עולה כדי התערבות בהליך פלילי תלוי ועומד. נטען בנוסף, על-ידי הרב פינטו, כי ביטול ההסכם יפגע באינטרס ההסתמכות והציפייה שלו, ועלול לגרור פגיעה קריטית ביכולתו של הרב פינטו לנהל את הגנתו במסגרת ההליך הפלילי נגדו. עוד צויין, כי הרב פינטו העדיף לרווח את לוח הזמנים בהליך הפלילי, אך בהיבט זה, ההסכם מבטא גם את עמדתם של המשיבים.

42. טענה נוספת אשר מצאה את מקומה בתגובתו של הרב פינטו לעתירה, היא כי קשריו הממושכים של הרב עם תנ"צ ברכה, אשר כללו גם מתן טובות הנאה, לא נחקרו עד תום, והפרקליטות דרשה שעניין זה לא יועלה על-ידי הרב פינטו במסגרת טיעונו לעונש.

43. בין יתר הדברים, טען הרב פינטו בתגובתו לעתירה, כי דין העתירה להידחות על הסף, מחמת חוסר ניקיון כפיים של התנועה לאיכות השלטון ומחמת

שיהוי. ההסכם שנחתם עומד, כך נטען, בתנאים שהוצבו על-ידי העותרת עצמה, בפניותיה המוקדמות, ועל כן הגשת עתירה אשר תוקפת את תוכן ההסכם עולה כדי חוסר ניקיון כפיים, ובפרט כאשר הדבר לא הובהר בעתירה במפורש. השיהוי, לשיטתו של הרב פינטו, נעוץ בכך שפנייתה האחרונה של העותרת למשיבים נערכה ביום 3.3.2014, ומאז היא לא פעלה בנושא, אף שידעה כי המשא ומתן בין המשיבים לבין הרב פינטו מבשיל לכדי הסכם. עוד נטען, כי במהלך פרק זמן זה שינה הרב פינטו את מצבו לרעה, בהסתמך על הסדר הטיעון המתגבש.

44. לאור האמור, התבקשנו לדחות את העתירה על הסף, כמו גם לגופו של עניין.

תמצית טענות הצדדים בבג"ץ 6773/14

טענותיה של אומץ

45. לטענתה של אומץ, מסכת הראיות הקיימת מצריכה פתיחה בחקירה נגד תנ"צ ברכה, מאחר שקיימות מספר אינדיקציות אשר מעוררות חשד כלפיו: תנ"צ ברכה עדכן את מפקדיו על הצעת השוחד לאחר שחלפו 8 ימים ממועד קבלת ההצעה, ולא באופן מיידי; בשיחותיו עם הרב פינטו, תנ"צ ברכה לא ניסה לברר מי היה המקור שהעביר לרב פינטו מידע בפרשת חזון ישעיה; הרב פינטו המשיך לנסות ולקבל מידע מתנ"צ ברכה, במשך תקופה ארוכה; בין תנ"צ ברכה לבין דבורה, רעייתו של הרב פינטו, התקיים קשר טלפוני תדיר; הרב פינטו דיווח בעבר לסוכני FBI על קשריו עם תנ"צ ברכה ועל מתנות שהעניק לו.

46. לטענתה של אומץ, מערכת אכיפת החוק נהגה באופן סלקטיבי ומפלה, כאשר פעלה למיצוי הבדיקה בעניינו של ניצב ארביב, תוך התעלמות מן החשדות בעניינו של תנ"צ ברכה. בנוסף, טענה אומץ, כי הימנעות מחקירה בעניינו של תנ"צ ברכה, עולה כדי פגיעה בעקרון השוויון ובעקרון שלטון החוק, מאחר שניתן לתנ"צ ברכה מעמד שונה בהשוואה לאזרח מן השורה. זאת, בפרט מאחר

שלשיטתה של אומץ, הרף הראייתי אשר מצדיק פתיחה בחקירה פלילית נגד קצין משטרה בכיר הוא רף נמוך יותר, בהשוואה לאדם מן הישוב.

47. טענה נוספת שנטענה בעתירה היא, כי ההחלטה שלא לפתוח בחקירה נגד תנ"צ ברכה, התקבלה על-ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה), ובכך נפל פגם כפול: ראשית, החקירה לא הועברה לטיפול מח"ש; ושנית, החקירה התנהלה ביחידה שתנ"צ ברכה עצמו היה מופקד עליה. נטען, כי פגם זה בחקירה עולה כדי "עיוות מהותי", אשר מצדיק את התערבותו של בית משפט זה. לטענתו של עו"ד יובל יועז, בא-כוחה של אומץ, החקירה בעניין תנ"צ ברכה לא היתה מספקת, והיה עליה להיערך על-ידי מח"ש, כפי שמתחייב מסעיף 49ט(א) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, ועל מנת למנוע ניגוד עניינים של צוות החקירה. בהמשך, הובהר, כי אומץ איננה מלינה רק על זהות הגוף החוקר, אלא גם על כך שתנ"צ ברכה מעולם הוגדר כחשוד בפרשה, ועניינו נחקר רק אגב החקירה נגד הרב פינטו, למרות שהיה מקום לערוך חקירה עצמאית בעניינו. בין היתר, נטען כי החשדות נגד ברכה לא נבדקו כראוי; ההאזנות למכשיר הטלפון של תנ"צ ברכה לא היו רצופות; ולא נבדקו חשבונות הבנק שתנ"צ ברכה היה מיופה כוח לפעול בהם. לצד זאת הובהר, כי אומץ איננה טוענת לכך שנשקלו שיקולים זרים במסגרת ההחלטות שהתקבלו בעניינו של תנ"צ ברכה.

48. בתגובה לטענות המשיבים, טענה אומץ כי העובדה שטובות הנאה קודמות לא הוזכרו בשיחותיהם של הרב פינטו ותנ"צ ברכה, איננה מלמדת, בהכרח, על כך שאין דברים בגו, ולעומת זאת, ישנן עדויות המלמדות על כך שניתנו לתנ"צ ברכה טובות הנאה בעבר. לשיטתה של אומץ, דווקא קיומן של סתירות מסויימות בין גרסאותיהם של עוזריו של הרב פינטו, מלמדת שאין מדובר בגרסה מתואמת. אומץ הסבירה, כי העובדה שהרב פינטו שטח את טענותיו נגד תנ"צ ברכה רק במסגרת החקירה השלישית, נבעה מכך שבשלבים הראשונים של החקירה הרב פינטו לא רצה להפליל את חברו לדבר עבירה. נטען בנוסף, כי בגרסתו של תנ"צ ברכה נמצאה סתירה, לעניין תדירות השיחות שלו עם דבורה.

49. לשיטתה של אומץ, מקום בו הסעד המבוקש הוא פתיחה בחקירה, להבדיל מסגירת תיק חקירה, הביקורת השיפוטית היא רחבה יותר, כיוון שבמקרים מעין אלה, טרם נאספו ראיות כלשהן, ועל כן ההחלטה שלא לפתוח בחקירה איננה מבוססת על מומחיותם של גורמי התביעה. אומץ הביעה את החשש, כי החשדות נגד תנ"צ ברכה לא יחקרו ואף לא יובאו לידיעת הציבור, בשל האיסור על הרב פינטו להתראיין בנושאים הקשורים לכתב האישום.

תגובת המשיבים לעתירת אומץ

50. בתגובתם של המשיבים (לרבות מנהל מח"ש) לעתירת אומץ, נטען כי דין העתירה להידחות על הסף. לטענת המשיבים, העתירה לוקה באי מיצוי הליכים, מאחר שהמכתב המקדים שנשלח על-ידי אומץ, איננו ממלא את חובת מיצוי ההליכים, טרם שתוגש עתירה לבית משפט זה, והוא בבחינת מס שפתיים בלבד. כמו כן, צויין כי העתירה הוגשה בחלוף שמונה ימים בלבד מיום שנשלח המכתב, וכי הסוגייה מושא העתירה נדונה על-ידי המשיבים כבר בחודש אוגוסט 2013, כשאז נדונה מועמדותו של תנ"צ ברכה לתפקיד ראש יאח"ה. בשים לב לרף הגבוה הנדרש ממועמד לתפקיד מעין זה, נבחנה המועמדות על-ידי גורמים בכירים ביותר, ובאופן מעמיק במיוחד. בין היתר, עמדה על הפרק, במסגרת אותה בחינה, גם פרשת הרב פינטו, והמסקנה היתה כי אין עילה למנוע את מינויו של תנ"צ ברכה לתפקיד.

51. לטענת המשיבים, דין העתירה להימחק על הסף גם מחמת תשתית עובדתית שגויה, אשר עומדת בבסיס העתירה. נטען, בהקשר זה, כי העתירה מבוססת על השערות ועל חלקי שיחות, בעוד שמסכת הראיות בכללותה מציירת תמונה שונה. המשיבים הדגישו, כי העיקרון המנחה אותם הוא להסיר כל עננה של חשדות אשר מרחפת מעל לראשו של עובד ציבור, ובפרט של קצין משטרה בכיר, וכך פעלו המשיבים גם בעניינו של תנ"צ ברכה. הטענות נגד תנ"צ ברכה נבדקו במסגרת חקירתו של הרב פינטו, על-ידי צוות חקירה מיוחד, בראשותו של ראש אח"מ, ובליווי גורמים בכירים מפרקליטות המדינה. נערכה בדיקה מקיפה, אשר במסגרתה לא נותרה אבן שלא נהפכה, ועיקר טענותיו של הרב פינטו, בהקשר זה, נמצאו

משוללות יסוד. מסקנת הבדיקה בעניינו של תנ"צ ברכה, היתה כי לא נצברה ולו "תשתית ראייתית התחלתית המצדיקה פתיחה בחקירה".

52. הבדיקה בעניינו של תנ"צ ברכה התבססה, בין היתר, על האזנה ממושכת לשיחות טלפון בין תנ"צ ברכה ורעייתו לבין בני הזוג פינטו, וכן הקלטה של מעמד מתן השוחד על-ידי דבורה פינטו. בכל השיחות הללו, לא הוזכרה טובת הנאה קודמת שהועברה לתנ"צ ברכה, אף שהדבר היה מתבקש, ככל שגרסתו של הרב פינטו, בעניין זה, נכונה. עוד נטען, כי עצם נכונותו של תנ"צ ברכה לכך שהשיחות יוקלטו על-ידי צוות החקירה, מעידה על ניקיון כפיו. בנוסף, הדגישו המשיבים את חשיבות פעולותיו של תנ"צ ברכה, בדיווחו על הצעת השוחד ובהתנהלותו במהלך החקירה הסמויה.

53. בנוסף, עם פרוץ החקירה הגלויה, נחקר הרב פינטו, ובשתי חקירותיו הראשונות הוא הכחיש, מכל וכל, כי העביר כספים לתנ"צ ברכה. כמו כן, צויין על-ידי המשיבים, כי טענות עובדתיות שונות שנטענו על-ידי הרב פינטו, נסותרו לאחר שאֵלה נבדקו עם העדים הרלוונטיים. גם בחקירתה של דבורה, היא טענה שלא ידוע לה על העברות כספים נוספות לתנ"צ ברכה, וזאת בניגוד לדבריו של הרב פינטו, לפיהם רעייתו ידעה על העברות הכספים הללו. אמנם, שניים ממקורביו של הרב פינטו דיווחו על העברת כספים לתנ"צ ברכה, אך לטענת המשיבים מדובר בעדויות חסרות וסותרות בחלקן, מה גם שמדובר בעדים אשר מקורבים לרב פינטו.

54. בשלב זה של הבדיקה, הוחלט לגבות הודעה מתנ"צ ברכה. בטרם נגבתה ההודעה, הועבר החומר הרלוונטי בעניינו למח"ש, אשר לא מצאה מקום להעברת סמכות החקירה לידיה, ולפיכך נגבו מספר הודעות מתנ"צ ברכה על-ידי צוות החקירה עצמו. בהודעותיו, סיפר תנ"צ ברכה על יחסיו עם הרב פינטו, כסמכות רבנית, ושלל באופן נחרץ את הטענה כי קיבל מהרב פינטו טובות הנאה כלשהן. חשבונות הבנק של תנ"צ ברכה ומשפחתו הקרובה נבדקו ולא עוררו חשד. חשבונות בנק נוספים, שתנ"צ ברכה מחזיק בייפוי כוח לפעול בהם, לא נבדקו, שכן

נמצא כי הבדיקה איננה מצריכה צעד מעין זה, אשר פוגע בפרטיותו של בעל החשבון. המשיבים לא הסתפקו בכך וערכו חיקור דין בארצות הברית, מול גורמים ב-FBI, אשר הכחישו את עיקר טענותיו של הרב פינטו. לצד זאת נטען, כי שני סוכני FBI אכן שמעו מהרב פינטו דבר מה בנוגע להעברת כספים לתנ"צ ברכה, אך גרסתם של הסוכנים היא "מעורפלת", ובין היתר, התעורר ספק האם מדובר במתן תשלום בעבר או בכוונה לעשות זאת בעתיד. בנוסף, הרב פינטו טען שיש ברשותו תיעוד (צילום והקלטות), אשר מבסס את טענותיו בעניין תנ"צ ברכה, אך תיעוד מעין זה לא הועבר לצוות החקירה, חרף פניות חוזרות ונשנות לרב פינטו. אשר לקיומו של קשר טלפוני בין תנ"צ ברכה לבין דבורה, נטען כי עובדה זו היתה ידועה לחוקרים, ואין בכך כדי ללמד על חציית גבולות אסורים.

55. לאור תוצאות הבדיקה, הוחלט, כאמור, שלא לפתוח בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה. הודגש על-ידי המשיבים, כי החלטה זו נתונה לשיקול דעתו הרחב של היועץ המשפטי לממשלה, כאשר ההתערבות השיפוטית בשיקול דעת זה היא מצומצמת ביותר, ובנסיבות העניין אין כל עילה לכך. בנוסף טענו המשיבים, כי ההחלטה בעניינו של תנ"צ ברכה רחוקה מלהוות אכיפה בדרגתית, כיוון שהתשתית הראייתית שהונחה בעניינו שונה במובהק מעניינו של ארביב.

טענותיו של הרב פינטו

56. בתגובת הרב פינטו לעתירת אומץ, נאמר שהרב פינטו טען "לכל אורך הדרך", כי יחסיו הממושכים עם תנ"צ ברכה כללו מתן טובות הנאה, והוא ביקש, ועודנו מבקש, כי הדברים יחקרו על-ידי המחלקה לחקירות שוטרים. ואולם, במסגרת ההסכם נאלץ הרב פינטו להתחייב שלא לחזור על טענותיו בעניין זה. עם זאת, הרב פינטו לא הביע עמדה בנוגע לגופם של הסעדים שהתבקשו בעתירה.

57. לטענתו של הרב פינטו, הדברים שנמסרו על-ידו, לגבי טובות הנאה שניתנו לתנ"צ ברכה, לא נאמרו מתוך נקמנות, אלא כטענת הגנה, לצורך הבנת הרקע לאירוע השוחד. הרב פינטו ביקש לדחות את הטענה, כי גרסתו בעניין זה היא גרסה כבושה, והפנה לדברים שנאמרו על-ידו, זמן רב לפני האירוע מושא כתב

האישום. כמו כן, הפנה הרב פינטו לדברים שנאמרו על-ידי מקורביו, אשר מחזקים את גרסתו, בהקשר זה. עוד צויין בתגובה המשלימה, כי גם ביום שבו נחקרו בני הזוג פינטו בפרשת חזון ישעיה, נערכו שיחות טלפון והוחלפו מסרונים רבים בין תנ"צ ברכה לבין דבורה. כמו כן נטען, כי תנ"צ ברכה מיופה כוח לפעול בחשבונות בנק שונים, שלא נבדקו במסגרת החקירה.

תגובתו של תנ"צ ברכה לעתירת אומץ

58. תנ"צ ברכה ביקש לדחות את עתירתה של אומץ על הסף, הן מחמת שיהוי, כאמור בתגובת המשיבים, והן בהיעדר עילה להתערבות בהחלטות שהתקבלו בעניינו. תנ"צ ברכה הבהיר, כי יחסיו עם הרב פינטו היו בגדר יחסו של אדם דתי ומאמין לרבו, ואין בהם כל פגם, כאשר לכל אורך הדרך נהג תנ"צ ברכה במקצועיות ובשקיפות, הוא לא הסכים לקבל מידיו של הרב פינטו כל טובת הנאה, ולא מסר לרב פינטו מידע חסוי כלשהו. כאשר הוצע לתנ"צ ברכה שוחד על-ידי הרב פינטו, הוא דיווח על כך בהזדמנות הראשונה, ופעולותיו כאיש משטרה הן אשר הובילו להגשת כתב האישום נגד הרב פינטו. כמו כן, פעל תנ"צ ברכה לקידומה של החקירה נגד פינטו, ובין היתר, רתם את רעייתו לשתף פעולה עם החוקרים, והסכים לביצוע האזנות למכשיר הטלפון הנייד שלו.

59. תנ"צ ברכה הוסיף ונטען, כי החשדות אשר הופנו כלפיו הם תולדה של עלילת שווא שטפל עליו הרב פינטו. עוד נטען, כי דבריו של הרב פינטו, נועדו להכפיש את תנ"צ ברכה, כנקמה על הפללתו של הרב פינטו, הא ותו לא. הדבר נלמד גם מעיתוי דבריו של הרב פינטו, אשר נאמרו לראשונה רק לאחר שנודע לרב פינטו כי תנ"צ ברכה הפליל אותו. נטען בנוסף, כי התנהלותו של הרב פינטו, כשלעצמה, מלמדת על חוסר המהימנות של טענותיו בנוגע לתנ"צ ברכה, מאחר שהרב פינטו נידב ברצון רב מידע "מפליל", כביכול, בעניינו של תנ"צ ברכה, ולעומת זאת סירב בתוקף למסור מידע כלשהו נגד ניצב ארביב, מבלי לזכות בטובות הנאה. באופן דומה נטען, כי אין ליתן אמון בדבריו של הרב פינטו, נוכח שקריו החוזרים ונשנים ומעשיו העברייניים. בנוסף לכך, נטען על-ידי תנ"צ ברכה, כי גרסתו של הרב פינטו הופרכה גם באמצעות ראיות אובייקטיביות, כמפורט

בתגובה המשלימה שהוגשה מטעם המשיבים. לעומת זאת, התנהלותו של תנ"צ ברכה מתאפיינת בשקיפות ובטוהר המידות.

60. חרף המניע הברור של הרב פינטו לפגוע בתנ"צ ברכה, נבדקו הטענות לגופן באופן מעמיק, ובוצעו פעולות חקירה רבות ומגוונות, אשר הובילו למסקנה הברורה, כי טענותיו של הרב פינטו הן חסרות שחר. תנ"צ ברכה הדגיש, כי עניינו נבדק על-ידי צוות חקירה מיוחד עליו נמנים גורמים מקצועיים מן השורה הראשונה, לרבות מעורבות של מח"ש בצמתים המרכזיים של הבדיקה, ולא על-ידי פקודיו, כפי שנטען על-ידי הרב פינטו. כמו כן נטען, כי תנ"צ ברכה שיתף פעולה עם הבדיקה והסכים למסור כל מידע שהתבקש, לרבות בדיקת חשבונות הבנק שלו, והוא מעולם לא עשה שימוש בחשבונות בנק שאינם רשומים על שמו.

61. לטענתו של תנ"צ ברכה, נוכח ממצאי הבדיקה המקיפה והיסודית שנערכה בעניינו, המסקנה הסבירה היחידה היתה שלא לפתוח בחקירה פלילית נגדו, וכל מסקנה אחרת היתה מובילה לתוצאה אבסורדית. לדבריו, טענותיה השגויות של אומץ נובעות מהסתמכות על בדלי ראיות, אשר חלקן הוא בגדר עדויות שמועה וחלקן האחר מבוסס על ציטוטים חלקיים, תוך התעלמות מן התמונה הכוללת. בהתייחס לטענה, כי היה מקום לחקור את תנ"צ ברכה כחשוד, ולערוך לו חקירה באזהרה, נטען כי העובדה שצעד כזה לא ננקט, אין פירושה כי היתה כוונה לסייע לתנ"צ ברכה, והדבר היה אף עשוי להקשות עליו, לו היה מעוניין תנ"צ ברכה למצות את זכויותיו כחשוד ולהסתיר דבר מה מן החוקרים. מנגד, הגדרתו של תנ"צ ברכה כחשוד היתה גוררת פגיעה ציבורית קשה ובלתי הפיכה במעמדו ובתפקידו כקצין חקירות בכיר, מבלי כל הצדקה, וגם סגירת התיק בהמשך לא היתה מועילה לתקן את הנזק האישי והמערכתי שהיה נגרם כתוצאה מכך.

62. עוד נטען, כי בתגובתו של הרב פינטו לעתירה הוצגו הדברים באופן חלקי ומטעה, וכי גרסתו של הרב פינטו בעניין תנ"צ ברכה, היא גרסה מופרכת מעיקרה, ואין בה כדי לעורר ולו חשד ראשוני נגד תנ"צ ברכה. הוטעם, כי ככל שתנ"צ ברכה קיבל בעבר שוחד מהרב פינטו, אין היגיון בכך שתנ"צ ברכה יפליל את הרב

פינטו, שכן מהלך כזה יוביל, בסבירות גבוהה, לחשיפת העבירות שבוצעו על-ידי תנ"צ ברכה עצמו. כמו כן, תוכן השיחות שנערכו בין הרב פינטו ובין תנ"צ ברכה, סביב האירוע של מתן השוחד, מלמד כי מדובר באירוע ראשון מסוגו. עוד נטען על-ידי תנ"צ ברכה, כי כתב האישום איננו שנוי במחלוקת והוא מלמד בבירור על כך שתנ"צ ברכה סירב לקבל שוחד מידי הרב פינטו. כמו כן נטען, כי דבריו של הרב פינטו אינם עולים בקנה אחד עם התחייבותו שלא לסטות מעובדות כתב האישום.

63. בתגובה לטענתו המשתמעת של הרב פינטו, לפיה תנ"צ ברכה העביר לו מידע חסוי בפרשת חזון ישעיה, נטען כי בחירתו של הרב פינטו לטעון זאת ברמז ולא במפורש, מעידה כי כל כוונתו היא להטיל דופי בתנ"צ ברכה; ובנוסף, מן השיחות שנערכו והוקלטו בין השניים, עולה בבירור כי תנ"צ ברכה לא מסר לרב פינטו מידע כלשהו על החקירה בפרשה זו.

64. לבסוף הודגש, כי פתיחה בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה, תפגע בו קשות והוא ייאלץ להשעות את עצמו מתפקידו, צעד שמשמעותו הישירה היא מימוש תכניתו של הרב פינטו לפגוע בתנ"צ ברכה. כמו כן נטען, כי פתיחה בחקירה פלילית עלולה לפגוע גם במערכת אכיפת החוק, ולהגביר בקרב אנשי החוק את החשש כי הם יפלו קורבן למזימה מפלילה של עבריינים.

דיון והכרעה – כללי

65. בעתירות שלפנינו, מלינה התנועה לאיכות השלטון על ההחלטה לחתום על ההסכם עם הרב פינטו ועותרת לבטל אותו, ואילו אומץ תוקפת את ההחלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה. מן הראוי להדגיש כבר עתה, כי עיקר טענותיהן של העותרות נוגעות למישור הפעלת שיקול הדעת של רשויות התביעה. הן העותרות והן המשיבים, הדגישו בטענותיהם כי הם רואים לנגד עיניהם את האינטרס הציבורי של המלחמה בשחיתות, ומקובל עליהם כי נדרש לשם כך בירור ממצה, הנעשה באופן מקצועי ושקוף, של כל מקרה שבו מתעורר חשד לעבירות מתחום טוהר המידות בקרב אנשי ציבור בכלל, וקציני משטרה בכירים בפרט.

לטענת העותרות, המשיבים חטאו לאינטרס הציבורי בדרך התנהלותם בפרשה זו, בעוד שלטענתם של המשיבים, הם פעלו כראוי לשם השגת התכלית של המלחמה בשחיתות הציבורית ולקידום האינטרסים הנוגעים בכך. וזאת, במסגרת האילוצים הקיימים, ותוך הפעלת שיקול דעת ענייני, במציאות מורכבת של חוסר ודאות. במסגרת טענותיה של אומץ הובהר במפורש, שהיא איננה טוענת כי המשיבים שקלו שיקולים זרים בתהליך קבלת ההחלטות. לעומת זאת, בעתירת התנועה לאיכות השלטון נרמז, במספר הקשרים, כי לא כל השיקולים שהובילו להחלטותיהם של המשיבים היו שיקולים ענייניים, ולפחות בהקשר אחד אף נטען הדבר במפורש.

66. מוסכם על הכל, כי נקודת המוצא לדיון בעתירות שלפנינו היא, כי התערבותו של בית משפט זה בהחלטותיהן של רשויות התביעה, תיעשה במקרים חריגים בלבד, כפי שיפורט בהרחבה להלן. כאמור, העותרות ערות להלכה זו, אך לטענתן, המקרה דנן נמנה על אותם מקרים מיוחדים המצדיקים התערבות בהחלטותיהם של היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה. יאמר כבר עתה, כי דעתי שונה היא, וכפי שיובהר להלן, לא מצאתי כי קיימת עילה מבוררת להתערבות בהחלטותיהם של המשיבים, למרות קשיים מסויימים שניתן למצוא בהסכם שנחתם עם הרב פינטו, ולפיכך אציע לחברתי ולחברי לדחות את שתי העתירות.

המסגרת הנורמטיבית

67. הלכה היא, כי בית המשפט איננו מכניס עצמו בנעליה של הרשות המינהלית, ואינו שואל האם ההחלטה שהתקבלה היא ההחלטה הטובה ביותר בנסיבות העניין, אלא בוחן את ההחלטה על-פי אמות המידה שנקבעו בכללי המשפט המינהלי. התערבות בהחלטתה של הרשות המינהלית, תיעשה רק כאשר שוכנע בית המשפט בקיומה של עילה לכך, כגון: חריגה מסמכות; שיקולים זרים; שרירותיות; הפליה; או חריגה ממתחם הסבירות (ראו, מבין רבים: בג"ץ 6274/11 דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ נ' שר האוצר, בפסקה 11 לפסק-דינו של השופט ע' פוגלמן (26.11.2012); בג"ץ 7139/09 גילד נ' שר הביטחון, בפסקאות 30-31

לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה (16.12.2010); בג"ץ 6976/05 המכללה לחינוך גופני ע"ש זימן במכון וינגייט בע"מ נ' משרד החינוך, התרבות, המדע והספורט, בפסקה 14 לפסק-דינה של השופטת א' חיות (11.8.2009).

68. העתירות דנן מטרתן להביא להתערבות בהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה כראש התביעה הכללית. בכובעו זה, מופקד היועץ המשפטי לממשלה על אכיפת הדין הפלילי, והוא מוסמך לפעול לקידום התכליות והערכים אשר עומדים בבסיסו. במסגרת תפקידו, ולצורך קבלת החלטות במגוון רחב של נושאים, מוענק ליועץ המשפטי לממשלה שיקול דעת רחב. בפסיקה הובאו שלושה נימוקים עיקריים לכך שרשויות התביעה נהנות משיקול דעת רחב, במסגרת קבלת החלטות בנושאי חקירה, העמדה לדין וניהול ההליך הפלילי:

”האחד – עצמאותה המלאה של התביעה באופן הפעלת סמכויותיה, וניתוקה המוחלט ממערכות השלטון האחרות; השני – ניסיונה ומקצועיותה של התביעה כגוף המאגד כוחות מקצועיים מעולים של עובדי ציבור, האחראיים להפעלת ההליך הפלילי על-פי תכליותיו, תוך שילוב בין קידום האינטרס הציבורי בהגנה על הכלל מפני העבריינות, לבין דאגה לזכויות הפרט ביחסיו עם השלטון בגדרו של ההליך הפלילי. השלישי – טיבם של העניינים שעל התביעה לשקול במסגרת שיקוליה לענין העמדה לדין, קרי: טיב הראיות והסיכוי להרשעה, ושיקולי אינטרס ציבורי בהעמדה לדין. עניינים אלה שונים זה מזה: הערכת הראיות היא עניין בעל מימד הערכתי-הסתברותי; שיקולי אינטרס ציבורי מצויים במישור הנורמטיבי, ועניינם בשקילה נורמטיבית של ערכים ציבוריים שונים, ויישומם על המקרה הספציפי. הקו המאחד עניינים אלה טמון בצורך בהפעלתם בידי גורם מקצועי בלתי תלוי, הפועל להגשמת יעדי ההליך הפלילי תוך ראיית הענין הפרטני בהשלכתו על המערכת הכוללת.” (בג"ץ 5699/07 פלונית (א') נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סב(3) 550, בפסקה 13 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה (2008) (להלן: עניין פלונית), ראו גם, מיכאל בן-יאיר "הביקורת השיפוטית על החלטות היועץ המשפטי לממשלה באכיפת החוק" פלילים ה' 2 (1996))

69. בכל שלביו של ההליך הפלילי, נדרשים גורמי התביעה להפעיל את סמכותם, לצורך קבלת החלטות בדבר אופן ניהולו של ההליך. שיקול הדעת הרחב הנתון לתביעה, משתרע על פני מגוון ההחלטות הללו (בג"ץ 88/10 שוורץ נ' היועץ

המשפטי לממשלה, בפסקה 10 (12.7.2010) (להלן: עניין שוורץ)). ההליך הפלילי משובץ צמתים, בהן פתוחות בפני התביעה מספר דרכים שהיא רשאית לצעוד בהן, כאשר הבחירה נתונה בידיה, ובלבד שהחלטה עומדת בכללי המשפט המינהלי (החל בהחלטה לפתוח בחקירה, דרך החלטה על הגשת כתב אישום והגדרת סעיפי העבירה, וכלה בהחלטה להגיש או לא להגיש ערעור). יודגש, כי שיקול דעתן של רשויות התביעה, ככל שמדובר בשיקול דעת רחב, איננו יכול לחרוג מגדרי מטרותיו של ההליך פלילי, כלומר, הוא "כפוף לחובה לקיים ולקדם את התכליות והערכים שהנורמות הפליליות מבקשות להגשים" (בג"ץ 7195/08 אבו רחמה נ' תא"ל אביחי מנדלבליט הפרקליט הצבאי, פ"ד סג(2) 325, בפסקה 68 (2009) (להלן: עניין אבו רחמה); עניין פלונית, בפסקה 9 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה; עניין שניאור, בפסקה 37). לסמכותן הרחבה של רשויות התביעה נלווית מאליה אחריות כבדה, לשמירה על האינטרס הציבורי, שעניינו מלחמה בפשיעה לסוגיה וביעור נגע השחיתות הציבורית (בג"ץ 4736/98 מעריב הוצאת מודיעין בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נד(1) 659, 666 (2000) (להלן: עניין מעריב); עניין פלונית, בפסקה 70 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה).

70. היקפו הרחב של שיקול הדעת המסור לרשויות התביעה, מכתוב ביקורת שיפוטית מצומצמת על החלטותיהן, ובפרט כאשר עילת הביקורת נוגעת לסבירות ההחלטה. כפי שצינתי בבג"ץ 1860/13 וקסמן נ' אל"מ אודי בן אליעזר, התובע הצבאי הראשי, בפסקה 36 (11.5.2014):

"מאחר שמרחב שיקול דעתם של הפצ"ר והיועמ"ש הוא רחב, קיים מגוון רב של החלטות אשר הם מוסמכים לקבל. לפיכך נקבע כי 'מתחם הסבירות' של החלטות הפצ"ר והיועמ"ש הוא רחב, שכן הוא כולל בחובו מספר רב של החלטות אפשריות, שכולן ייחשבו לסבירות בעיני בית המשפט. בהתאמה, הטעם שבגיננו נפסק כי 'מתחם ההתערבות' בהחלטות הפצ"ר והיועמ"ש הוא צר, נעוץ בכך שמתחם זה מתייחס רק למספר מצומצם של החלטות שהן כה בלתי סבירות, עד שלא ניתן לומר עליהן כי היה זה בסמכותם של הפצ"ר והיועמ"ש לקבלן"

71. כאמור, הביקורת השיפוטית על החלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה, בכל הנוגע להעמדה לדין ולהחלטות הקשורות בכך, היא מצומצמת ביותר. פעמים רבות נשנתה בפסיקתו של בית משפט זה ההלכה, לפיה:

”בית המשפט אינו ממיר את שיקול-דעת היועץ המשפטי לממשלה בשיקול-דעתו שלו. אין בית המשפט פועל כיועץ משפטי על’. לפיכך לא יתערב בית המשפט בהחלטתו של היועץ המשפטי לממשלה רק מכיוון שהוא היה מחליט אחרת. אך בית המשפט יתערב בהחלטתו של היועץ המשפטי אם זו לוקה בחוסר סבירות קיצוני או בעיוות מהותי” (בג”ץ 6009/94 שפרן נ’ התובע הצבאי הראשי, פ”ד מח(5) 582, 573 (1994); וראו גם, בג”ץ 935/89 גנור נ’ היועץ המשפטי לממשלה, פ”ד מד(2) 485, 525 (1990) (להלן: עניין גנור); בג”ץ 4550/94 אישה נ’ היועץ המשפטי לממשלה, פ”ד מט(5) 859, 870-871 (1995), דפנה ברק-ארז “בג”צ כיועץ המשפטי לממשלה”, פלילים ה 219 (1996); דוד קרצמר “ביקורת שיפוטית על החלטות היועץ המשפטי לממשלה” פלילים ה 121 (1996)).

עילות ההתערבות בהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה נמנו בבג”ץ 4550/94 אישה נ’ היועץ המשפטי לממשלה, פ”ד מט(5) 859, 871-872 (1995):

”אלה הם המפתחות שיפתחו את שערי בית המשפט הגבוה לצדק ויביאו להתערבותו בהחלטות של רשויות התביעה - יועץ משפטי לממשלה או התביעה הצבאית - לעניין אי-פתיחתם של הליכים פליליים (או להחלטות בדומה להן): החלטה שנתקבלה שלא ביושר או שלא בתום-לב; החלטה שנתקבלה ממניעים נפסדים ולא טהורים; החלטה שנתקבלה בסתירה ברורה לאינטרס הציבור [...]; החלטה שנתקבלה בחוסר סבירות קיצוני או מהותי (במובנו הרחב); החלטה שהיא בלתי סבירה בעליל; החלטה שנתקבלה בעיוות מהותי; החלטה הנגועה במשגה היורד לשורשו של עניין. שערים אחדים מוליכים אליו אל הטרקלין, וכל אחד ממפתחות אלה (החופפים בחלקם אלה את אלה) אמור לפתוח אחד מאותם שערים. ואולם רק המחזיק בידו אחד מאותם מפתחות זכאי להתערבותו של בית המשפט הגבוה לצדק”

לסיכום ייאמר, בקצרה, כי בית המשפט לא יתערב בשיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בכל הנוגע להעמדה לדין, למעט במקרים נדירים, בהם נפל

בהחלטה "פגם מהותי ואקוטי, שאינו עולה בקנה אחד עם עקרונות המשפט המנהלי" (בג"ץ 1571/14 מואטי נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 13 (14.5.2014) (להלן: עניין מואטי)). הלכה זו, בדבר היקפה המצומצם של הביקורת השיפוטית, יפה ככל שהדבר נוגע להחלטות שונות של רשויות התביעה, כאשר היקפה המדויק של הביקורת השיפוטית עשוי להשתנות בהתאם לאופיה של ההחלטה.

72. בענייננו, עומדות על הפרק שתי החלטות של היועץ המשפטי לממשלה ושל פרקליט המדינה: החלטה לחתום עם הרב פינטו על הסכם, אשר מהווה הסכם עד מדינה או הסדר טיעון (כפי שיפורט להלן); והחלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה. הצד השווה להחלטות אלו, הוא שהתביעה בחרה להימנע מלפתוח או לקדם את ההליך הפלילי באפיקים מסויימים.

73. במקרים רבים, ההחלטה שלא להעמיד אדם לדין בגין ביצוע עבירות מסויימות, מתקבלת במסגרת הסדר טיעון עם חשוד או נאשם (על התפתחותו ומורכבותו של מוסד "הסדר הטיעון", ראו עניין פלונית, בפסקאות 44-48 לפסק-דינו של השופט א' א' לוי; בפסקה 4 לפסק-דינה של הנשיאה ד' ביניש; ובפסקאות 9 ו-32-37 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה; וכן, ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002) (להלן: ע"פ 1958/98)). כאשר עומדת על הפרק האפשרות להגיע להסדר טיעון, נדרשים גורמי התביעה לפעול בדרך המיטבית לקידום תכליותיו של המשפט הפלילי ולעמידה על ערכיו, וזאת על פי שיקול דעתם הענייני והמקצועי. זאת, תוך התחשבות בנסיבות המקרה הקונקרטי ובשים לב להשלכות רחבות יותר אשר עשויות להיות להחלטה:

"הבחירה בין חלופות אפשריות אלה נתונה לשיקול דעתו של התובע. בהפעילו שיקול דעת זה, עליו לשים לנגד עיניו את תכליות ההליך הפלילי, ולשאול את עצמו - כיצד אלה יוגשמו באופן האופטימלי במקרה הנתון שלפניו. בבחירה בין החלופות, עליו לשיקול את מכלול נסיבותיו של הענין; עליו להתחשב ברף הראייתי הקיים מבחינת הסיכוי הסביר להרשעה, בד בבד עם שיקולים שבאינטרס ציבורי, המעוגנים בנסיבות הפרטניות של הענין שלפניו, ובהשפעת תוצאות ההליך על מערכת הענישה בכללה, ועל מקומן, דמותן ותדמיתן של רשויות

אכיפת החוק בעיני הציבור" (עניין פלונית, בפסקה 37 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה).

74. תהליך קבלת ההחלטות בדרך לחתימה על הסדר טיעון מצריך מלאכת איזון בין שיקולים מורכבים, ובית המשפט לא ייטה להתערב במלאכה זו של גורמי התביעה. פעמים רבות חזרה והובהרה ההלכה, לפיה ההתערבות בשיקול דעתה של התביעה לעניין הגעה להסדר טיעון, שמורה למקרים נדירים בלבד. כך, למשל, נאמר בבג"ץ 5961/07 פלונית נ' פרקליט המדינה, פ"ד סב(3) 206, בפסקה 21 לפסק-דינה של השופטת ע' ארבל (23.9.2007):

"בסופו של יום שיקול-הדעת באשר לאופן עריכת האיזונים בין השיקולים השונים הצריכים לעניין הינו בידי התביעה הכללית ובידיה בלבד. לפיכך, העיקרון המנחה בדבר התערבות בשיקול-דעתה של התביעה בעניינים מסוג זה הינו כי בית משפט זה יתערב בשיקול-דעתן של רשויות החקירה והתביעה בנושאי חקירה פלילית והעמדה לדין, ובכלל זאת בהחלטה לערוך הסדר טיעון עם נאשם, בצורה מצומצמת. הגם שאין עניינים אלו חסינים מפני ביקורת שיפוטית, מקובל לומר כי התערבות בהם תישמר למקרים נדירים שבהם מוכח כי ההחלטה הנבחנת לוקה בחוסר סבירות קיצוני או בעיוות מהותי" (ראו גם: עניין מואטי; בג"ץ 4395/12 כהן נ' פרקליטות מחוז מרכז, בפסקה 10 לפסק-דינה של חברתי המשנה לנשיא (כתוארה אז) מ' נאור (15.11.2012); בג"ץ 1560/12 דיקן נ' פרקליטות המדינה (29.5.2012); בג"ץ 2084/06 אלטשולר נ' ענף התביעות, משטרת ירושלים (12.7.2006)).

75. יש לציין, כי במסגרת עריכתו של הסדר טיעון, נדרשת התביעה להקפיד על כך, שעיקרי המעשים אשר מיוחסים לנאשם, בהתאם לחומר הראיות המצוי בידי התביעה, ימצאו ביטוי הולם בכתב האישום. כתב אישום שנערך במסגרת הסדר טיעון, ואיננו משקף את "ליבת המעשים העברייניים", הוא כתב אישום ש"אינו נותן משקל הולם לאינטרס הציבורי באכיפת החוק, ועלול לכרסם בחובת הנאמנות כלפי הציבור" (עניין פלונית, בפסקה 9 לפסק-דינה של הנשיאה ד' ביניש). בנוסף, סעיפי האישום אשר מופיעים בכתב האישום, צריכים להלום את העובדות המתוארות בו, וקיומו של פער ניכר בין עובדות המקרה לבין העבירות המיוחסות לנאשם, עשוי לעלות כדי פגם בכתב האישום (עניין אבו רחמה, בפסקאות 35-36 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה).

76. כאשר מתקבלת החלטה שלא להעמיד אדם לדין, במסגרת הסכם עד מדינה, גם אז, נקודת המוצא היא, כי "התביעה הכללית חופשית להחליט את מי להעמיד לדין ועם מי לערוך עיסקה" (ע"פ 2034/91 פלוני נ' מדינת ישראל (2.7.1991)), וזאת, כמובן, בכפוף לעקרונות המשפט הפלילי והמשפט המינהלי. הבסיס החוקי להימנעות מהעמדתו לדין של עד מדינה, היא הערכת רשויות התביעה, כי האינטרס הציבורי במתן חסינות מפני העמדה לדין לעד המדינה, גובר על האינטרס הציבורי בהעמדתו לדין. על כך נאמר בבג"ץ 6679/95 אעמס נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ(1) 546, בפסקה 3 (1996) (להלן: עניין אעמס):

"במסגרת השיקולים של ערכים ועקרונות כאמור, ייתכן מצב שבו מתן חסינות לאי העמדה של פלוני לדין יהיה בו עניין לציבור. כך הוא, כפי שכבר נזכר לעיל, אם כתוצאה ממתן חסינות כזו יהיה מוכן פלוני למסור עדות נגד אחר או אחרים אשר העניין לציבור בהעמדתם לדין גובר על זה של העמדת פלוני לדין, וללא מתן חסינות כאמור, אשר רק בעקבותיו יהיה מוכן פלוני למסור את גירסתו ולהעיד נגד האחרים, לא יהיה ניתן להביא להרשעתם בדין"

לפיכך, גם במסגרת עריכת הסכם עד מדינה, יש בידי התביעה מרחב פעולה ניכר, ועל העותר נגד תוקפו של הסכם כזה, מוטל להראות כי נפל בהחלטה "פגם ברור וגלוי המצביע על פגיעה בטוהר המידות השלטוני או בעקרונות המינהל הציבור התקין" (בג"ץ 6059/93 בראון נ' אהרון שדר – פרקליט מחוז תל-אביב (20.12.1993); וראו גם: בג"ץ 2235/13 ואנונו נ' פרקליטות המדינה (22.7.2014) (להלן: עניין ואנונו); בג"ץ 1353/11 שריר נ' פרקליטות המדינה (7.4.2011); בג"ץ 4085/03 תורק נ' היועץ המשפטי לממשלה (16.6.2003)).

77. ומכאן להחלטה הנתונה בידי רשויות התביעה שלא לפתוח בחקירה. יובהר, בפתח הדברים, כי בניגוד לטענותיה של אומץ, מתחם שיקול הדעת הרחב הנתון לרשויות התביעה, עומד בתוקפו גם לצורך החלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית (בג"ץ 1879/13 עזריאל נ' מר יהודה ויינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 27 (14.5.2014) (להלן: עניין עזריאל); בג"ץ 1901/08 דבאבסה נ' הפרקליט הצבאי

הראשי (15.7.2012); בג"ץ 8794/03 הס נ' הפרקליט הצבאי הראשי (23.12.2008). החלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית או שלא להעמיד לדין, עשויה להתבסס על אחת מאלה: היעדר תשתית ראייתית מספקת או חוסר עניין לציבור. להבחנה בין השניים, עשוי להיות משקל לצורך קביעת גדרי הביקורת השיפוטית.

78. על דרך הכלל, החלטה להימנע מהעמדה לדין או לפתוח בחקירה, על בסיס שיקולים של "עניין לציבור" (סעיף 62(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ); ועניין גנור, בפסקה 28 לפסק-דינו של השופט (כתוארו אז) א' ברק), כרוכה בהכרעה ערכית בין שיקולים מנוגדים. במקרים כאלה, ייטה בית המשפט שלא להתערב בהחלטתו של היועץ המשפטי לממשלה, נוכח ההלכות והשיקולים האמורים לעיל. כדברי השופט ת' אור:

"אך טבעי הוא, שכאשר יש לאזן בין שיקולים אחדים, ולעתים סותרים, תיתכנה מסקנות שונות בדבר האיזון הראוי בין אותם שיקולים ובדבר המסקנה המתבקשת מאיזון כזה. הדעות יכולות להיות חלוקות. אך ההכרעה היא של היועץ המשפטי לממשלה. עליו הוטלה המשימה לקבוע את מדיניות התביעה הכללית בהגשת כתבי-אישום. עליו לתת לבוש ותוכן לאותו 'עניין לציבור', אשר בהיעדרו רשאי הוא להימנע מהעמדה לדין. כל עוד החלטתו אינה חורגת ממיתחם הסבירות, אין להתערב בה אפילו אם יש החולקים על דעתו, ואפילו החלטה שונה או הפוכה הייתה גם היא במיתחם הסבירות" (בג"ץ 6271/96 בארי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד (4) 425, 429 (1996))

יצויין, כי שיקול דעתה של התביעה, בכל הנוגע לקיומו של "עניין לציבור" בחקירה או בהעמדה לדין, מבטא הכרעה ערכית, ועל כן "פן זה של החלטתו נגיש יותר לביקורת שיפוטית, מאחר שהוא עוסק בהערכה ושיקלול של ערכים נורמטיביים רלבנטיים למקרה נתון" (עניין פלוני, בפסקה 23 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה; וראו גם עניין אבו רחמה, בפסקה 6 לפסק-דינו של השופט ח' מלצר); אך בכך, אין כדי לגרוע מהיקפו הרחב של שיקול הדעת המוענק ליועץ המשפטי לממשלה.

79. מתחם ההתערבות בהחלטותיהן של רשויות התביעה, אשר מתקבלות על יסוד שיקולים ראייתיים, מצומצם עוד יותר. זאת, בין היתר, מכיוון שהמיומנות של הערכת הראיות מצויה בליבת הסמכויות של פרקליטות המדינה, אשר קנתה לעצמה מיומנות ומקצועיות בתחום זה. כדבריו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין:

"אם על דרך הכלל לא ימהר בית-המשפט הגבוה לצדק להתערב בהחלטתו של היועץ המשפטי להעמיד לדין או שלא להעמיד לדין, ייאמרו דברים אלה בראש ובראשונה בשאלת הערכתן של ראיות, שאלה הניתנת במובהק להכרעתן של רשויות התביעה" (עניין מעריב, בעמ' 666).

וכפי שציינתי בעניין וקסמן: "נפסק לא אחת, כי בית משפט זה לא יתערב בשיקול דעתם המקצועי של הפצ"ר והיועמ"ש בעניינים הנוגעים לדיות הראיות ולסיכויי ההצלחה של ההליך, אלא במקרים נדירים וקיצוניים ביותר, שכן עניינים אלו מצויים 'בגרעין הקשה' של סמכותם" (שם, בפסקה 35; וראו גם: עניין פלונית בפסקאות 26-24 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה; עניין שוורץ, בפסקה 11; בג"ץ 11058/08 שניאור נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 38 (29.8.2010)).

דיון והכרעה – בג"ץ 6410/14

80. בפתח הדברים, הנני רואה להידרש בקצרה לשאלת סיווגו של ההסכם שנחתם בין המדינה לבין הרב פינטו. התנועה לאיכות השלטון טענה, כי ההסכם עם הרב פינטו הוא "הסכם עד מדינה", והמשיבים נמנעו מלהביע עמדה ברורה בשאלה זו.

הסכם עד מדינה הוא "הסכם עם עבריו, שעל פיו מובטח לו שלא יועמד לדין ובלבד שימסור גירסה ויעיד נגד שותפיו לעבירה" (עניין אעמס, בעמ' 548). תיאור זה הולם את ההסכם שנערך עם הרב פינטו, בכל הנוגע לפרשת ארביב, אשר במסגרתה התחייב הרב פינטו לספק מידע, ואף להעיד במקרה הצורך, בתמורה לכך שהוא, או מי מטעמו, לא יועמדו לדין בפרשה זו. במובן זה, מדובר בהסכם עד מדינה, הגם שנכללו בהסכם המדובר הסכמות נוספות. בין היתר, התחייב פינטו להודות בכתב האישום אשר יוגש נגדו בפרשת השוחד לתנ"צ ברכה, ובהיבט זה,

ניתן לראות את ההסכם כ"הסדר טיעון" במסגרת ההליך המשפטי הצפוי. המסקנה היא, כי מדובר בהסכם מורכב, שהוא בעיקרו "הסכם עד מדינה", אך הוא מתאפיין גם באלמנטים מסויימים של "הסדר טיעון". לפיכך, חלים על ההסכם, בשינויים המתחייבים מאופיו, הכללים שנקבעו בפסיקה ובהנחיות המינהליות, הן לעניין הסכם עד מדינה, והן לעניין הסדר טיעון.

81. במסגרתו של הסכם עד מדינה, זוכה העבריין לפטור מעונש, בתמורה לתרומתו לפעילותן של רשויות החוק. צעד מעין זה איננו מובן מאליו, וכרוכה בו בעייתיות אינהרנטית, נוכח החריגה מן הכלל התומך במיצוי הדין עם כל עבריין. לעניין הזהירות המיוחדת, אשר נדרשת מרשויות התביעה בבואן לשקול אפשרות של חתימה על הסכם מעין זה, מן הראוי להזכיר דברים שנאמרו בעניין אעמס:

"אין לשכוח, שבהסכם עד מדינה נפגע האינטרס הציבורי להעמיד לדין את העבריין שעמו נחתם ההסכם, אך בצדו קיים אינטרס ציבורי אחר אשר עשוי לגבור עליו: רק על-ידי אי-העמדתו לדין של העבריין שעמו נחתם ההסכם ניתן יהיה להעמיד אחרים לדין, ועל-פי הנסיבות יש להעדיף את העמדתם לדין של האחרים על פני העמדתו לדין של העבריין שעמו נחתם ההסכם [...] במתן חסינות לאי-העמדה לדין יש לנהוג זהירות. יש לזכור, שמשמעותה היא שעבריין לא ייתן את הדין על מעשה העבירה שביצע."

במילים אחרות, חתימה על הסכם עד מדינה מצריכה עריכת איזון זהיר בין ההטבה המשמעותית אשר ניתנת לעבריין לבין תרומתו של ההסכם לאינטרס הציבורי, ולקידום תכליותיו של המשפט הפלילי (לביקורת על הסכמים מסוג זה, ראו עמנואל גרוס "עיסקות טיעון וחקר האמת", פלילים ג' 251, 254-256 (התשנ"ג)).

82. כך גם בענייננו, היה על המשיבים לנקוט זהירות יתרה בבואם לחתום על הסכם שניתן להתייחס אליו כהסכם עד מדינה עם הרב פינטו. זאת, נוכח מעמדו הציבורי של הרב פינטו, וכן מכיוון שהחשדות המקוריים נגד הרב פינטו נגעו לניסיונותיו לשבש את החקירה ולחמוק מעונש.

83. עם זאת, בשונה מהסכם עד מדינה "רגיל", ההסכם עם הרב פינטו לא פטר אותו מהגשת כתב אישום נגדו, המתייחס ל"ליבת המעשים העברייניים" (ראו, עניין פלונית). כך, בפרשת מתן השוחד לברכה, מייחס כתב האישום לרב פינטו עבירות חמורות, בהן הוא צפוי להיות מורשע. כאמור, המדובר בהסכם מורכב, אך כפי שהערנו לנציגי המדינה במהלך הדיון בעתירות, יש ממש בחלק מטענותיה של התנועה לאיכות השלטון, וההסכם איננו חף מקשיים.

84. ראשית, במסגרת ההסכם, זכה הרב פינטו להטבות משמעותיות, שספק אם היה מקום להעניק לו את חלקן, למרות ההחלטה על העמדתו של הרב פינטו לדיון. בין היתר, הוסכם, כי המדינה תבקש להשית על הרב פינטו עונש מאסר בן שנה אחת בלבד, לריצוי בפועל. על פני הדברים, המדובר בגישה עונשית מקלה ביותר, נוכח חומרת מעשיו של הרב פינטו, אשר ניסה לנצל את יכולותיו הכלכליות ואת מעמדו הרוחני כרב, על מנת לשבש הליכי חקירה וליתן שוחד לקצין משטרה בכיר. אין צריך לומר, כי בכך חתר הרב פינטו תחת הרעיון הבסיסי של שלטון החוק, ויצר במעשיו איום קשה על פעילותן התקינה של רשויות החקירה ואכיפת החוק.

אכן, ההחלטה הסופית לגבי מידת העונש שייגזר על הרב פינטו נתונה לבית המשפט אשר אמור לדון בעניינו, ובית המשפט אינו כבול להסכמות בין הצדדים, אך כידוע הוא, לא על נקלה יסטה בית המשפט מהסכמות הצדדים שהתגבשו לכדי הסדר טיעון (ע"פ 7757/11 פלוני נ' מדינת ישראל (13.2.2013)); ע"פ 3068/10 פלונית נ' מדינת ישראל (1.11.2010); ע"פ 1958/98). להסרת ספק אבהיר, כי אין באמור לעיל משום הבעת עמדה לגופו של עניין, שכן שיקולי הענישה השונים לא נפרשו בפנינו במסגרת הדיון בעתירות. דינו של הרב פינטו ייגזר, כאמור, על-ידי בית המשפט אשר ידון בהליך הפלילי.

85. קושי נוסף בהסכם שנכרת עם הרב פינטו נעוץ בעובדה כי המדינה התחייבה שלא להגיש כתב אישום נגד רעייתו, על אף שכזכור, היא זו שהעבירה את כספי השוחד בפועל. יצויין, כי לשיטת המשיבים נשקלו בהקשר זה שיקולים נוספים, שלא פורטו מחמת צנעת הפרט, אך לא נטען שהאפשרות להעמדתה של

דבורה לדין לא עמדה על הפרק, מסיבה כזו או אחרת. יצויין, בהקשר זה, כי יש טעם בטענה שנטענה על-ידי הרב פינטו, לפיה דבורה לא צורפה כמשיבה לעתירה, כך שאין מקום לייחס לעניין זה משקל רב במסגרת הדיון בעתירת התנועה לאיכות השלטון.

86. עניין נוסף, שלא התברר עד תום במסגרת הדיון בעתירות, הוא בירור החשדות שהתעוררו נגד הרב פינטו בגין מעשיו בפרשת "חזון ישעיה". בכתב האישום נגדו, הואשם הרב פינטו בביצוע עבירות של שיבוש הליכי חקירה, אך נותר ספק אם בכך מתמצה העניין. מן האופן בו מנוסח ההסכם, ניתן להבין שאחת ההטבות לרב פינטו היא הימנעות מהעמדתו לדין בגין אישומים נוספים, ובין היתר גם בגין חלקו בפרשת "חזון ישעיה". ככל שאכן כך הם פני הדברים, מדובר בהטבה משמעותית נוספת שניתנה לרב פינטו.

87. לוח הזמנים שנקבע בהסכם, יצר מצב שבו קיימת אפשרות סבירה כי עונשו של הרב פינטו ייגזר, עוד לפני שיתברר המצב לאשורו בפרשת ארביב. כלומר, הרב פינטו יזכה לקבל את מלוא ההטבות הגלומות בהסכם שנחתם עימו, לפני שהוא יתבקש לספק את "התמורה המלאה" במסגרת ההסכם, ולפני שניתן יהיה להעריך את מלוא האפקטיביות של תמורה זו. המשיבים טענו, בהקשר זה, שתי טענות. האחת, כי על פי הנחיות היועמ"ש אין להתלות את תנאי ההסכם בתוצאות ההליך הפלילי. השניה, כי ככל שהרב פינטו לא יספק את התמורה, ניתן יהיה להיפרע ממנו בעתיד.

שתי טענות אלה אינן משכנעות די צורכן. ראשית, גם אם ההטבה לרב פינטו איננה מותנית בתוצאת ההליך נגד ניצב ארביב, עדיין יש לתמוה מדוע נקבע לוח זמנים חפוז, ל"סגירת" ההליך הפלילי בעניינו של הרב פינטו. ההסכם עם פינטו איננו מותנה, אמנם, בתוצאת החקירה בעניינו של ניצב ארביב, אך לא ניתן להתעלם מכך שהמידע החיוני שנמסר על-ידי פינטו איננו עומד בחלל ריק, כאשר לית מאן דפליג, כי מטרת מסירת המידע היא לקדם את ההליך בפרשת ארביב.

אשר לטענה השניה, לא עלה בידי להבין, מתוך טענותיהם של המשיבים, מהי הדרך המעשית אשר פתוחה בפני המדינה להיפרע מהרב פינטו, ככל שיתברר, לאחר סיום ההליך הפלילי נגדו, כי הוא לא פעל באופן מלא למילוי התחייבויותיו מכוח ההסכם. גם אם נניח שהמשיבים יוכלו לנקוט בצעדים כאלה או אחרים כלפי הרב פינטו, מוטב היה לעצב, מלכתחילה, לוח זמנים שימנע את הצורך להפעיל תרופות ואמצעים שונים בדיעבד. לא ניתן לשלול את האפשרות, כי גם אם הרב פינטו לא יפר את ההסכם, המוטיבציה שלו למסור מידע או להמשיך ולשתף פעולה תפחת, לאחר שההליך הפלילי נגדו ייסתיים. בפרט יש לתמוה על כך שהיוזמה לזרז את ההליך נגד הרב פינטו, נעשתה בעיקר מצד המשיבים, כפי שנטען בפנינו.

88. לא למותר הוא לציין, כי סעיף 13 להנחיות היועמ"ש מורה לפעול להחשת שמיעת עדותו של עד המדינה. גם אם ההסכם בענייננו איננו הסכם עד מדינה רגיל (ועל כך להלן), לוח הזמנים שנקבע בהסכם עם פינטו עומד בניגוד לרציונאל זה, בכך שהוא מחיש דווקא את שלב מתן ההטבות לרב פינטו. לכך מצטרפת השאלה, האם בשים לב לנסיבות, ובפרט לנוכח לוח הזמנים שנקבע בהסכם, נעשים מאמצים מספקים לקדם את החקירה בפרשת ארביב.

89. אמנם, מקובלת עליו עמדת המשיבים, כי בענייננו אין מדובר בהסכם עד מדינה שגרתית, וזאת, בין היתר, מכיוון שהתחייבותו של הרב פינטו אינה מתמצה במסירת עדות מפלילה בבית המשפט, אלא שמדובר בהתחייבות כללית יותר למסור מידע, על מנת לברר חשדות שהתעוררו בענייננו של ארביב. לצד זאת, ברי כי לא מדובר באיסוף מידע, לשם "בידור" מקדמי גרידא, וברקע הבירור עומדת האפשרות להגיש כתב אישום, ככל שיתברר כי יש מקום לכך. נזכיר, כי שיקול הדעת של המשיבים בהחלטה להגיע עם פינטו להסכם, הופעל בגדרי ההליך הפלילי. במסגרת זו, מחוייבים המשיבים לפעול להשגת תכליותיו של ההליך הפלילי, וגם המשיבים מסכימים כי המטרה אינה להשיג תכליות אחרות, ראויות ככל שתהיינה (עניין פלונית, בפסקה 35 לחוות-דעתו של השופט א' א' לוי, ובפסקאות 9-10 לפסק-דינה של השופטת א' פרוקצ'יה).

90. לשיטת המשיבים, הקשיים הגלומים בהסכם נובעים מאילוצים, ובנסיבות העניין פעלו רשויות התביעה בדרך המיטבית לקידום האינטרס הציבורי. לאחר בחינת כלל הנסיבות, ולנוכח הקשיים בהסכם, כמפורט לעיל, לא שוכנעתי כי המשיבים השיגו את התוצאה הטובה ביותר שניתן היה להשיג, ואשר משרתת בצורה מיטבית את האינטרס הציבורי. על פניו, ומבלי שנדרש להכניס את עצמנו בנעליהם של המשיבים, נראה כי המשיבים נחפזו להגיע להסכם עם הרב פינטו, ולא עשו שימוש בכל מנופי הלחץ האפשריים, במטרה למקסם את האינטרס הציבורי, שאין ספק כי עמד לנגד עיניהם. עם הצטברותן של ראיות מוצקות נגד הרב פינטו, קנתה המדינה לעצמה "עמדת כוח", אשר ממנה אפשר היה לנהל את המשא ומתן. כך למשל, בשלב הראשון, ניתן היה שלא להיענות לדרישותיו של הרב פינטו, להשהות את קבלת המידע בעניינו של "קצין המשטרה הבכיר", ולהגיש כתב אישום חמור נגד הרב פינטו, ואולי גם נגד רעייתו. לאחר מכן, ניתן היה לנהל משא ומתן עם הרב פינטו על הקלה בעונש או הקלה בסעיפי האישום, בתמורה למסירת מידע שהיה ברשותו. צעד מעין זה, היה עשוי לממש את עמדת הכוח של המדינה, ולצמצם את יכולת המיקוח של הרב פינטו, באופן שייתכן והיה מוביל להסכם טוב יותר, מבחינת האינטרס הציבורי ומימוש תכליות הדין הפלילי, במכלול הפרשיות הרלוונטיות.

91. נוכח הקשיים שתוארו, דעתנו אינה נוחה מן ההסכם שהושג, וכאמור קיים ספק אם תוצאתו של ההסכם היא התוצאה האופטימלית, מבחינת האינטרס הציבורי. למרות ביקורת זאת על ההסכם, עדיין יש להכריע בשאלה האם מדובר בהסכם הנגוע בחוסר סבירות קיצונית, או שמא מדובר, חלילה, בהסכם שהושג מתוך הפעלת שיקולים זרים ובלתי ענייניים. על שאלה זו יש להשיב בשלילה. בסופו של יום, נראה כי המשיבים פעלו במסגרת שיקול דעתם הענייני והמקצועי, על מנת להשיג תכליות ראויות, וטענתה של התנועה לאיכות השלטון, כי המשיבים שקלו שיקולים שאינם ענייניים, לא נשענה על בסיס עובדתי מספק, ויש לדחותה כבר עתה. בחירתם של המשיבים ללכת בדרך שבה בחרו, מתוך מספר דרכי פעולה שהיו פתוחות בפניהם, הינה בחירה סבירה בנסיבות העניין. יש להזכיר, בהקשר זה, את תנאי חוסר הוודאות שאפפו את נסיבות קבלת ההחלטה, ולפיכך אין ניתן

לומר כי דרך הפעולה שנבחרה היא כה בלתי סבירה, עד כי יש לראות אותה כבטלה. למרות הקשיים שפורטו לעיל, והתחושה כי ניתן היה להגיע להסכם טוב יותר, המשרת בצורה מיטבית את האינטרס הציבורי, יש להביט, בשורה התחתונה, במה שיש בהסכם. בכלל זאת, יש ליתן משקל לעובדה כי ההסכם משרת את העניין הציבורי אשר מוצא את ביטויו, הן בהעמדתו לדין של הרב פינטו והן במיצוי הבדיקה בעניינו של ארביב, וברי כי החלטותיהם של המשיבים אינן לוקות בחוסר סבירות קיצוני או בעיוות מהותי, באופן אשר מקים עילה להתערבותנו.

92. בהתייחס לטענות מרכזיות נוספות של התנועה לאיכות השלטון, אוסיף עוד מספר הערות.

93. התנועה טענה, כי החומרה במעשיו של הרב פינטו, אשר "ביקש לכאורה להקים ולתחזק רשת מידע ומקורות כוח בתוככי משטרת ישראל" מעמידה אותו במוקד פרשיות השחיתות, באופן שלא היה מקום להעניק לו מעמד של עד מדינה. בהנחיית היועמ"ש נאמר, כי "ככלל, לא ייחתם הסכם עד מדינה עם העבריין העיקרי בפרשה". יחד עם זאת, צויין בהנחיה, כי "אין לשלול חתימת הסכם כאמור עם עבריין מרכזי שאיננו העבריין העיקרי" כאשר "במקרים חריגים ניתן לשקול הסכם גם עם מבצע עיקרי, ככל שישנם שיקולים מיוחדים המצדיקים זאת", כגון "בהעדר אפשרות להעמיד חשודים בעבירות חמורות לדין ללא חתימת ההסכם", ובכפוף לאישורו של פרקליט המדינה (סעיף 2(ד)). בשים לב להנחייה זו, איננו נדרשים להכריע בשאלה מי הוא "העבריין העיקרי" בפרשה דגן, וישנם פנים לכאן ולכאן. מכל מקום, מן הראוי להזכיר כי נוכח מעמדן הנורמטיבי של הנחיות היועמ"ש כהנחיות מינהליות, רשאית הרשות לסטות מהן, במקרה שיש לכך הצדקה ראויה (עע"מ 389/13 קרינסקי נ' המשדד לביטחון פנים, בפסקה 17 (1.10.2014)).

94. עו"ד אליעד שרגא טען בפנינו, כאמור, כי הרב פינטו היה מעורב בחמש פרשיות שחיתות, אשר מתוכן בחרו המשיבים למצות את החקירה רק בפרשה אחת – היא פרשת ארביב. הצגת הדברים בצורה זו, איננה מדויקת. פרשת מתן השוחד לתנ"צ ברכה, על עובדותיה וסעיפי האישום הרלוונטיים, הבשילה לכדי כתב

אישום חמור שהוגש נגד הרב פינטו. גם פעולותיו של הרב פינטו לשיבוש החקירה בפרשת חזון ישעיה, מצאו את ביטויין בכתב האישום ובעבירות שיוחסו לו ("שיבוש הליכי חקירה (ריבוי מקרים)"). טיב היחסים בין הרב פינטו לתנ"צ ברכה, נבדק גם הוא באופן יסודי, כפי שיפורט להלן, במסגרת הדיון בעתירת אומץ. לפיכך, ככל שנותרה פרשה שלא נחקרה עד תום, המדובר בפרשת חזון ישעיה. כאמור לעיל, התמונה המלאה בפרשה זו, לא התבררה עד תומה במסגרת הדיון בעתירה, וככל שהדבר דרוש, חזקה על המשיבים כי יפעלו, בין היתר, לאתר את מקור המידע של הרב פינטו באותה פרשה.

95. המסקנה העולה מן המכלול, היא כי לטעמי אין מקום להתערבותנו בשיקול דעתם של המשיבים, בכל הנוגע לחתימת ההסכם עם הרב פינטו. קל וחומר, שאין מקום, בשלב זה, להורות למשיבים לבטל את ההסכם, ובכך לפגוע באינטרס ההסתמכות והציפייה של הרב פינטו. סעד נוסף שהתבקש בעתירה, הוא השהיית הקראת כתב האישום בעניינו של הרב פינטו, עד למיצוי החקירה בפרשת ארביב. בדבריי הקודמים, הצבעתי על קשיים מסויימים בלוחות הזמנים שנקבעו בהסכם עם הרב פינטו, אך חרף זאת, גם בהיבט זה לא שוכנעתי כי קיימת עילה להתערבות בשיקול דעתם של המשיבים.

החלטת המשיבים שלא לבטל את ההסכם בעקבות ראיונות לתקשורת

96. לאחר שנחתם ההסכם עם הרב פינטו, התראינו כמה ממקורביו של הרב פינטו לתקשורת, בניגוד לתנאי הסכם (יוער, כי גם הרב עצמו התבטא בתקשורת, אך בעתירה לא נטען לעניין זה). לאחר שהתקבלה הבהרה מטעמו של הרב פינטו, החליטו המשיבים כי אין בהתבטאויות לתקשורת משום הצדקה לבטל את ההסכם. יצויין, כי בהסכם מושא העתירה, נאמר כי פרקליט המדינה מוסמך לקבוע אם הרב פינטו עמד בתנאי ההסכם, ולהחליט על ביטולו, ככל שמדובר בהפרת ההסכם מצידו של הרב פינטו.

97. ככלל, שמורה למדינה אפשרות עקרונית לחזור בה מהסדר טיעון, במקרים המתאימים (ראו בג"ץ 218/85 תקוה ארביב נ' פרקליטות מחוז תל-אביב, פ"ד מ(2)

393 (1986) (להלן: עניין תקוה ארביב)). השיקולים העיקריים, לצורך החלטה על ביטול הסדר טיעון, כפי שנמנו בעניין תקוה ארביב, הם: אמינות השלטון; הגשמת מטרות המשפט הפלילי; והאינטרסים של הנאשם. יחד עם זאת, בית משפט זה הדגיש את הזהירות הנדרשת מן המדינה בבואה לשקול חזרה מהסדר טיעון, ואת הנטל המוטל עליה להראות כי קיימת הצדקה ראויה לנקיטת צעד מעין זה (בג"ץ 492/11 טורק נ' פרקליט המדינה (27.3.2011)). מבלי לקבוע מסמרות בדבר, ניתן ללמוד גזירה שווה מן השיקולים הללו, בשינויים המתחייבים, גם לעניין ההסכם עם הרב פינטו, חרף המורכבות הכרוכה בסיווגו, כאמור לעיל (לשאלת תחולתם של דיני החוזים על הסדרי טיעון, ראו: עניין תקוה ארביב, בפסקה 7; בג"ץ 634/11 באשה נ' מדינת ישראל – התביעה הכללית, בפסקאות 14-23 (27.7.2011); מיכל טמיר ויוני לבני "הסדר טיעון הוא הסדר טיעון: עבר, הווה, עתיד", חוקים ו, 49 (2014) (להלן: טמיר ולבני)).

98. בענייננו, עסקינן באפשרות לבטל את ההסכם בעקבות טענות להפרתו מצידו של הרב פינטו. אשר לביטולו של הסכם עד מדינה בגין הפרת ההסכם, נאמר בהנחיות היועמ"ש:

"הפרת ההסכם ע"י העד עשויה במקרה מתאים להצדיק את ביטולו ע"י המדינה, או להצדיק דרישה מטעם המדינה לשינוי ההסכם. לעניין זה יש להבחין בין מקרה בו הפרת ההסכם מסכלת את תכליתו [...] שאז, ככלל, קיים אינטרס ציבורי בביטול ההסכם, ובין הפרה של התחייבות אחרת שנכללה בהסכם, כגון התחייבות שלא לבצע עבירות במהלך המשפט. במקרה השני יש לאזן את האינטרס הציבורי בהעמדת עד המדינה לדין אל מול האינטרס הציבורי הגלום בהמשך קיום ההסכם. לענין זה יובאו בחשבון, בין היתר, מידת קיום ההסכם ע"י עד המדינה עד מועד ההפרה, תרומתו לגיבוש כתבי אישום כנגד שאר המעורבים והוכחת העובדות במשפט וכיוצ"ב." (סעיף 7ב)

99. בנסיבות העניין, מארג השיקולים הרלוונטיים אינו מוביל לתוצאה חד-משמעית. בין היתר, יש ליתן משקל מסויים לכך שההתבטאויות עליהן מלינה התנועה לאיכות השלטון נאמרו על-ידי מקורביו של הרב פינטו ולא מפיו שלו, הגם שבהסכם נאסרו גם התבטאויות "מטעמו" של הרב. בהנחה שההסכם הופר, מורה

הנחיית היועמ"ש לבחון, האם בנסיבות העניין מדובר בהפרה אשר מסכלת את תכליתו של ההסכם, וספק אם כך הם פני הדברים בענייננו. גם בשים לב לעקרונות שהותוו בעניין תקוה ארביב, התמונה המצטיירת איננה חד-מימדית. היבטים מסויימים של האינטרס הציבורי עשויים לצדד בביטול ההסכם; אך מן העבר השני, יש ליתן משקל ראוי לאינטרס ההסתמכות והציפייה של הרב פינטו, אשר תומכים בהותרת ההסכם על כנו (ראו, למשל, עניין פלונית, בפסקה 13 לפסק-דינו של המשנה לנשיאה א' ריבלין).

לאחר הדברים הללו, הגעתי למסקנה כי, בנסיבות העניין, החלטתם של המשיבים שלא לבטל את ההסכם, מאחר שלגישתם אין מדובר ב"הפרה מהותית ואיכותית", היא החלטה שיש לה על מה לסמוך, ואינני מוצא כל עילה להתערב בה (השוו, בהקשר זה, לעניין ואנונו; וראו גם: טמיר ולבני, בעמ' 109).

100. מכל הטעמים שפורטו לעיל, סבורני כי דין העתירה בבג"ץ 6410/14 להידחות.

דיון והכרעה – בג"ץ 6773/14

101. נקודת המוצא לדיון בעתירת אומץ היא, כי החלטה על פתיחה בחקירה פלילית, כשלעצמה, עשויה "להיות בעלת השלכות גורליות על הנילון ובעלת משמעות מיוחדת לציבור בכללותו", ומכאן הצורך בקבלת החלטה מושכלת, על סמך מכלול החומר הרלוונטי (בג"ץ 3993/01 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 3 (29.1.2002); (להלן: בג"ץ 3993/01)). נזכיר פעם נוספת, כי החלטה לפתוח בחקירה פלילית, או להימנע מכך, היא החלטה המסורה בידי היועץ המשפטי לממשלה, על פי שיקול דעתו הרחב.

102. בפתח הדברים, יש מקום להבהיר את מעמדו של הליך ה"בדיקה", כשלב מקדמי לפני החלטה על פתיחה בחקירה פלילית. סעיף 59 לחסד"פ, מורה כך: "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה".

לשון הסעיף מלמדת, כי החובה לפתוח בחקירה, מותנית בידיעה על ביצוע עבירה (דנג"ץ 7516/03 נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה (12.02.2004) (להלן: דנג"ץ נמרודי)). החוק איננו מחייב פתיחה בחקירה פלילית באופן מיידי, בכל מקרה של הגשת תלונה או של אינדיקציה אחרת לביצוע עבירה. כאשר מתעורר ספק אם בוצעה עבירה, מוטל על רשויות החקירה והתביעה לברר זאת, במסגרת חקירה פלילית או במסגרת בדיקה מקדימה.

זה מכבר, נפסק, כי "משבאה פנייה ליועץ המשפטי לממשלה או לפרקליטת המדינה, בה מועלים נגד מאן שהוא חשדות בדבר ביצוע עבירה פלילית, עומדות בפניהם מספר דרכי פעולה, שאחת מהן הנוגעת לענייננו, היא עריכת בדיקה, על מנת להחליט אם להורות על פתיחת חקירה משטרתית אם לאו" (בג"ץ 3993/01, בפסקה 3; ודנג"ץ 1396/02 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (24.3.2003)). בפרשה אחרת הובהר, "כי הסמכות לערוך בדיקה מקדמית לצורך החלטה אם יש מקום לפתוח בחקירה פלילית היא חלק מתהליך קבלת ההחלטה בפרקליטות וכי אין פגם בעריכתה של בדיקה מקדמית" (בג"ץ 1265/11 הועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (6.8.2012); וראו גם בג"ץ 1113/07 צדוק נ' ראש אח"מ – משטרת ישראל (1.9.2008)).

לעניין היקפה ומהותה של הבדיקה המקדמית, במסגרת ההליך הפלילי, נאמר

בבג"ץ 3993/01, כי:

"לא ניתן לקבוע קריטריונים לעניין היקף, אופי וטיב הבדיקה ויש להשאיר עניין זה לשיקול דעת הפרקליטות, כשכל מקרה נדון לגופו על-פי נסיבותיו [...] ההחלטה כיצד לנהוג בתלונה המוגשת לפרקליטות בחשד לביצוע עבירה פלילית - כמו החלטות רבות אחרות - צריכה להתקבל, לא על-פי מיהות הנילון אלא על-פי מהות העניין ונסיבותיו. ככל שהחשד מתייחס לעבירות חמורות ומורכבות יותר, ככל שמידת אי הודאות ביחס לשאלה אם יש בסיס עובדתי או משפטי לחשדות לביצוע עבירה שהועלו בתלונה, גדולה יותר, ככל שקיים חשש שהתלונה עלולה להתברר כ'תלונת סרק' בין משום מעמדו של הנילון ובין משום סיבה אחרת, כך מתבקשת בדיקה מקפת ומעמיקה יותר בטרם קבלת החלטה."

103. אשר להחלטה לפתוח בחקירה נגד קצין משטרה בכיר, נאמר בבג"ץ 1689/02 נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נז(6) 49, בפסקאות 20-21 (2003), כהאי לישנא:

"פתיחתה של חקירה פלילית או משמעתית כנגד ממלא תפקיד ציבורי, וכנגד איש חקירות במשטרה בכלל זה, היא צעד רב משמעות ורב השלכות ביחס למערכת התפקודית שעליה הוא נמנה ולגביו באופן אישי. לחקירה כזו השלכה על מעמדה בציבור של המערכת המשטרית ועל דרכי תפקודה. כרוכה בכך פגיעה קשה בנילון הן במעמדו ובתפקידו הן בחייו ברשות הפרט. השלכות ניהולה של חקירה כאמור על המערכת הציבורית ועל היחיד מחייבות זהירות רבה בהפעלת שיקול-הדעת של הגורם המוסמך להחליט על פתיחת חקירה, מתי להורות על כך, ומתי להימנע מכך. בצד הזהירות המתחייבת בהחלטה על פתיחת חקירה, מוטלת אחריות להימנע מגניזת תלונות שעשוי להיות בהן ממש מקום שהן משקפות סטייה של איש משטרה מנורמות התנהגות המתחייבות במסגרת מילוי תפקידו [...] חקירה פלילית או משמעתית כנגד איש משטרה מחייבת, נוכח משמעותה והשלכותיה, תשתית נתונים התחלתית המצדיקה את עריכתה. שיקול-הדעת לגבי קיומה של תשתית כזו נתון ביסודו ליועץ המשפטי לממשלה כראש התביעה הכללית; התערבות בשיקול-דעת זה הינה נדירה ושמורה למקרים חריגים שבהם נראה כי הייתה סטייה מהותית מקווי שיקול-הדעת הסביר שהיה ראוי להפעיל."

ובדנג"ץ נמרודי הובהר:

"פסק-הדין [בעניין נמרודי – א.ש.] מייחס חשיבות, לצורך ההחלטה בדבר פתיחתה של חקירה, לעובדה שהנילון הוא איש משטרה. זאת, משום שלעצם החקירה נגד איש משטרה - ובפרט אם הוא בעל תפקיד בכיר - יש השלכות מיוחדות, בין היתר על אופן הציבור במערכת אכיפת החוק ועל יכולתה של המערכת להמשיך ולתפקד באופן בלתי-תלוי תחת לחצים רבי עוצמה המופעלים עליה כל העת מכיוונים שונים. למותר לציין כי תפקידם של אנשי המשטרה אינו מחסן אותם מפני חקירה, אלא דווקא מציב בפניהם סטנדרטים גבוהים במיוחד של חובות אופן, הגינות והקפדה על קיום החוק; אולם הרגישות המיוחדת הכרוכה בחקירתם מחייבת גם זהירות מיוחדת בעת קבלת ההחלטה על כך" (וראו, בהקשר זה, גם בג"ץ 10243/03 ארדן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נט(2) 318, 306 (2004)).

104. בהתאם לקריטריונים שנקבעו בפסיקה, נדרשה בדיקה יסודית ומקיפה, בטרם תתקבל החלטה על פתיחה בחקירה פלילית בעניינו של תנ"צ ברכה. התמונה שהוצגה על-ידי המשיבים, מלמדת כי אכן כך נעשה. מבחינה מהותית, כל מידע שהיה צריך להיבדק – נבדק ביסודיות, וכל כיווני החקירה מוצו, אף שתנ"צ ברכה לא הוגדר באופן פורמלי כ"חשוד" בפרשה.

105. בסיומה של הבדיקה, הוחלט כי אין הצדקה לפתוח בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה. החלטה זו התקבלה על-ידי הגורמים הבכירים ביותר במערכת התביעה, לאחר דיון מעמיק, ובבג"ץ 143/12 ג'ילאני נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 19 (20.7.2014), עמדתי על המשמעות שיש לייחס לכך:

"החלטתו של פרקליט המדינה התקבלה לאחר בחינה קפדנית של חומר הראיות בתיק, ולאחר שהתקיימו מספר דיונים והתייעצויות בנושא. במקרים מעין אלו, מצטמצם עוד יותר מתחם ההתערבות בהחלטתו של פרקליט המדינה, שהרי אין מדובר בהחלטה שניתנה כלאחר יד, אלא שמדובר בסוגיה אשר נבחנה בכובד ראש ונשקלה, שוב ושוב, על ידי כלל הגורמים הנוגעים בדבר."

בנוסף, מח"ש היתה מעורבת בתהליך הבדיקה, לפחות בצומת מרכזי אחד של קבלת החלטות. בכך נשמטת, במידה רבה, הקרקע תחת טענותיה של אומץ בדבר "ניגוד עניינים", כביכול, של צוות החקירה; ולהסרת ספק נבהיר, כי בניגוד לטענותיה של אומץ, תנ"צ ברכה לא היה ממונה על החקירה בעניינו של הרב פינטו.

106. בסיום הבדיקה, הגיעו המשיבים למסקנה כי אין בסיס לחשד כי תנ"צ ברכה היה שותף לדבר עבירה, אלא להיפך. חרף קשריו הרוחניים של תנ"צ ברכה עם הרב פינטו, הוא סירב לסייע לו או להפך את חובתו כקצין משטרה, דיווח על כך לממונים עליו ופעל לקידום החקירה. יוער, כי במסגרת הבדיקה נשמעו טענות מסויימות בדבר טובות הנאה שניתנו לתנ"צ ברכה בעבר, אך לאחר בחינת התמונה בשלמותה, הגיעו המשיבים למסקנה כי החשד איננו מבוסס, ואין צורך לפתוח בחקירה פלילית, בגין כך.

107. מסקנה זו מעוגנת היטב בחומר הראיות שנאסף בפרשה זו, והיא סבירה ביותר. בהחלטתם של המשיבים שלא לפתוח בחקירה פלילית נגד תנ"צ ברכה לא מצאתי כל פגם, ולא עלה בידי אומץ להראות כל עילה להתערבותנו. נדגיש, כי לא היה מקום לטעון בפנינו לאפליה, או לאכיפה בררנית, כאשר במסגרת טענה זו, אומץ לא הצביעה על דימיון בין החומר הראייתי בעניינו של תנ"צ ברכה לבין חומר ראייתי בעניינו של אדם אחר.

108. אומץ ביקשה להתבסס על אינדיקציות ראייתיות ממקורות שונים, אשר לדבריה מעוררים חשד כלפי תנ"צ ברכה. מנגד, טענו המשיבים, כי בחינה כוללת של החומר הראייתי ניקתה את תנ"צ ברכה מכל חשד. במצב דברים זה, המחלוקת בין הצדדים מתמצה בשאלת עוצמתן של הראיות והבנת התמונה העובדתית המלאה. כאמור לעיל, עניין זה מצוי בתחום המומחיות המובהק של רשויות התביעה, ובדומה להחלטה שלא להעמיד לדין על יסוד קיומו של קושי ראייתי, כך גם לגבי החלטה שלא לפתוח בחקירה. גדר הביקורת השיפוטית על החלטות אלה, הוא מצומצם במיוחד (עניין מעריב, בעמ' 666; ועניין וקסמן, בפסקה 35).

109. מאחר שלא מצאתי כי נפל פגם בהפעלת שיקול הדעת של המשיבים, אינני נדרש לבחון את חומר הראיות לגופו. ואולם, למעלה מן הצורך יצויין, כי על פני הדברים, מכלול החומר הראייתי שהוצג לנו תומך במסקנתם של המשיבים, לפיה אין מתעורר חשד לפלילים בעניינו של תנ"צ ברכה. נזכיר, כי רק בזכות סירובו של תנ"צ ברכה לקבל שוחד ודיווחו על הצעת השוחד לראש אח"מ, נחשפה הפרשה. בנסיבות אלה, נקודת המוצא היא, כי ככל שמקור החשדות נגד תנ"צ ברכה הוא בסביבתו של הרב פינטו, יש להתייחס לכך בזהירות רבה. בנוסף, יש טעם בטענה, כי שיתוף הפעולה של תנ"צ ברכה בהקלטות סתר של שיחותיו עם הרב פינטו, לרבות באירוע שבו ניתן השוחד על-ידי דבורה, מלמד על ניקיון כפיו של תנ"צ ברכה. מן הראוי להדגיש, כי לא זו בלבד שבשיחות אלה הרב פינטו לא הזכיר טובות הנאה קודמות, אלא שקשה להעלות על הדעת מצב שבו תנ"צ ברכה היה נוטל על עצמו את הסיכון להפללתו, ככל שאכן היה ממש בחשדות נגדו.

110. בשולי העתירה, נטען, לחלופין, כי יש לפתוח בהליך משמעתי נגד תנ"צ ברכה. נוכח האמור, אינני רואה צורך להיזרש לטענה זו, ודי בכך שאציין, כי אמות המידה המצמצמות שנקבעו להתערבות בהחלטותיהן של גורמי האכיפה, רלוונטיות גם במישור הדין המשמעתי (עניין עזריאל, בפסקה 28; בג"ץ 10243/03 ארדן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נט(2) 306, 317 (2004)).

סיכום

111. במסגרת העתירה בבג"ץ 6410/14, נתקף ההסכם שנחתם על-ידי הפרקליטות עם הרב פינטו. לאחר בחינת טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי הסכם זה איננו נקי מקשיים, אך נוכח שיקול הדעת הרחב המסור ליועץ המשפטי לממשלה ולפרקליט המדינה, אין עילה להתערבות בהחלטותיהם, שאינן נגועות בחוסר סבירות קיצוני או בפגם אחר המצדיק את התערבותנו.

העתירה בבג"ץ 6773/14 עניינה בדרישה לפתוח בחקירה נגד תנ"צ ברכה. בהקשר זה, נחה דעתי, כי המשיבים בדקו היטב ובאופן יסודי את החשדות שהתעוררו נגד תנ"צ ברכה, ולא עלה בידי אומץ להצביע על פגם כלשהו בהחלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית או משמעטית נגד תנ"צ ברכה.

לפיכך, הגעתי לכלל מסקנה, כי דינן של העתירות להידחות, וכך אציע לחברתי ולחברי להורות.

112. לפני סיום, הנני רואה לומר מספר מילים בנוגע לתופעה שבמסגרתה אישי ציבור, ובהם קציני משטרה בכירים, מסתופפים בחצרותיהם של רבנים מסויימים. לטעמי, מדובר בתופעה חברתית בלתי ראויה, וזאת בעיקר כאשר הרב שאליו נקבצים אישי הציבור, חורג מייעודו, ועושה שימוש במעמדו באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הידע התורני ועם הסמכות ההלכתית שלו. לכך עשויות להיות השלכות שאינן תמיד חיוביות, עד כדי פגיעה באמון הציבור באותם גורמים בעלי מעמד במגזר הציבורי. דוגמה לכך ניתן למצוא בפרשיות אשר נדונו במסגרת

העתירות שלפנינו, אשר בגדרן נעשה שימוש במעמד הדתי והרוחני, על מנת לזכות ביתרון בלתי לגיטימי במסגרת הליכי חקירה שהתנהלו נגד הרב ונגד מקורביו. גם כאשר אין בתמונה חשד לפלילים, תופעה זו עלולה להוביל לתוצאות בלתי רצויות, מבחינתו של איש הציבור המבקש את עצתו של הרב. כך למשל, נאמר בהקשר אחר, וגם שם בעניינו של הרב פינטו, על-ידי חברי השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין:

"לעניין עצם 'ההליכה לרב' בהסכם מסחרי מסובך. חזקה על הרב, שברצונו הטוב להשכין שלום בודאי אין ספק, כי עשה כמיטב יכולתו. אלא שבסוגיות מורכבות שעליהן משתברים קולמוסי עורכי דין ושופטים עד אין קץ [...] ראוי שהצדדים ישקלו היטב היטב אם אדם מכובד וחשוב ככל שיהא, שאינו חי את הסוגיות המדוברות, הוא הכתובת לעריכת הסכם בסוגיות כלכליות ומשפטיות פרטניות ומורכבות" (ע"א 9984/04 חקשורי נ' בובליל (9.6.2010))

ואשר למידת הזהירות הנדרשת, ככל שהדבר נוגע להיוועצות ברבנים בסוגיות רפואיות הרות גורל, ראו ע"א 7416/12 קופת חולים מאוחדת נ' פלוני, בפסקה 58 לפסק-דינו של השופט י' עמית ובפסקה 9 לפסק-דינו של השופט נ' סולברג (4.11.2014).

113. לסיכום, מצאתי כי בנסיבות העניין אין עילה להתערבות בהחלטותיהם של המשיבים, בנוגע לשתי העתירות שלפנינו, ולפיכך, אציע לחברתי ולחברי לדחות את העתירות, מבלי שייעשה צו להוצאות.

שופט

הנשיאה מ' נאור:

אני מסכימה לפסק דינו המקיף של חברי השופט א' שהם. אכן, על פי העקרונות המקובלים עלינו בעניין התערבות בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה – עליהם עמד חברי בהרחבה – אין מקום להתערבותנו בשתי העתירות. לנוכח הסוגיות המורכבות שעלו בשתי העתירות מצאתי לנכון להוסיף מספר הערות.

1. אדגיש בפתח הדברים כי הבחירה הערכית שבחרה התביעה – נכונות "לשלם מחיר" תמורת בדיקת החשד שקיימת שחיתות בצמרת המשטרה – מקובלת עלי. מיצוי הדין עם הרב פינטו, תוך התעלמות ממידע שיש בידו היה בו, גם לדעתי, כדי להחטיא את המטרה של שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי. יש להדגיש גם כי המדינה לא מיהרה לחתום על הסכם עם הרב פינטו. משך תקופה ארוכה היה הרב פינטו "מועמד" לעריכת הסכם עד מדינה עד שנחתם ההסכם בספטמבר 2014, ובתקופה זו נערכו חקירות ובדיקות שונות. בעקבות חקירות ובדיקות אלה הגיעה הפרקליטות לכלל מסקנה כי קיים חשד סביר לביצוע עבירות בתחום טוהר המידות על ידי ניצב ארביב. ודוק: אין אנו קובעים בפסק דינו זה דבר וחצי דבר בשאלת חפותו או אשמתו של ניצב ארביב. אף אין לנו הכלים לכך. כל שצינתי הוא כי לפי עמדת המדינה קיים חשד סביר על פי חומר הראיות שנאסף, ראיות שאינן כוללת את חקירתו של ניצב ארביב עצמו, נוכח ההסכם שנעשה עם הרב פינטו.

3. אף על פי כן, ההסכם שנעשה עם הרב פינטו איננו חף מקשיים. במיוחד תמוהה בעיני ההסכמה שלא לחקור את ניצב ארביב עד חתימת הסדר הטיעון. הסכמה זו מעוררת תמיהה כפולה: מדוע דרש הרב פינטו תנאי זה, ומדוע הסכימה לו המדינה. חקירת החשוד היא חלק חשוב וחיוני בכל הליך חקירתי ובהסקת המסקנות ממנו. התמיהה מתעצמת לנוכח העובדה שהשיחה המוקלטת עם תנ"צ ברכה קדמה לחתימת ההסכם, כך שהיה לפרקליטות, לכאורה, כוח מיקוח ביחס לרב פינטו בדמות ההקלטות. כפי שהערתי בדיון, התנאי לפיו מי שנעשה עמו הסכם יכתיב למשטרה את מי לחקור, את מי לא לחקור ומתי – קשה מאוד בעיני. זאת בפרט כשיש נגדו ראיות לכאורה בעניין אחר. המדינה עצמה ציינה בתגובתה לעתירת התנועה לאיכות השלטון כי אין לכחד שהמרכיב בהסכם הראשוני, לפיו ניצב ארביב לא ייחקר באזהרה, היה "בעייתי". אני סבורה כי ראוי – במבט צופה פני עתיד – שהיועץ המשפטי לממשלה ייתן דעתו לשאלה האם ראוי לכלול תנאים כאלה בהסכמים, ולו הסכמים ראשוניים הנעשים עם עד מדינה פוטנציאלי. תנאי זה

משליך, מטבע הדברים, גם על בעיית לוח הזמנים, עליה עמד חברי השופט שהם בהרחבה (פסקה 87 לחוות דעתו). על כך לא אחזור.

עם זאת, למרות התמיהות והקשיים שנותרו, אין כאמור מקום להתערב בהחלטות. מבין הטעמים עליהם עמד חברי, אדרש לשני טעמים אשר לדידי עומדים בלב הסוגיה: הצורך לכבד הסכמים שכורתת המדינה, לרבות הסכמי עד מדינה; וההכרה בכך שלמאשימה יש מידע עודף על זה שבידי בית המשפט. אפרט.

4. ראשית, נראה לי כי לא יהיה זה נכון לבטל בשלב זה את ההסכם שנחתם עם הרב פינטו, ובפרט לאור היבט הסדר הטיעון שבו. אמנם, ההסדר טרם הוצג לבית המשפט, אך הרב פינטו הסתמך עליו ומסר את המידע שהיה ברשותו. בפרשת טורק (בג"ץ 492/11 טורק נ' פרקליט המדינה (27.3.2011)) ציינתי כי הערכה מחדש של הסדר טיעון בדרג גבוה יותר של הפרקליטות אינה מצדיקה את ביטולו. באותו מקרה, חייבנו את המדינה בצו החלטי לקיים את הסדר הטיעון שנכרת, אף שפרקליט המדינה ביצע הערכה מחודשת שלו, וסבר, בשונה מקודמיו, כי על המדינה לחזור בה מההסדר. גם במקרה שלפנינו, אין ביכולתנו להשיב לאחור את גלגל הזמן, כאילו לא נעשה דבר. על כן, על אף התמיהות שמעורר ההסכם, אין מקום להורות למדינה שלא לכבדו.

5. שנית, יש לתת את הדעת לכך שבידי המאשימה מצוי מידע רב, מידע שרק חלק ממנו מצוי גם בידי בית המשפט. המדינה הבהירה, בתגובתה לעתירה, כי חשיפת המידע שנאסף עלול לפגוע בחקירה. אף אין לדעתי מקום שבית המשפט יקבל מידע נוסף, שאינו מצוי בידי העותרת. העובדה שרק חלק מהמידע שבידי המדינה מצוי בידי בית המשפט מחייבת, לטעמי, זהירות יתרה של בית המשפט בבוחנו אם יש עילה להתערב בהסדר הטיעון. אדגיש: אין בעיני כל יסוד למחשבה לפיה התביעה פעלה, חלילה, משיקולים זרים. כוונותיה טובות וראויות – והן משותפות לה ולעותרים – לבער את השחיתות. על כן, גם אם סברנו שראוי היה, בעניין זה או אחר, לנהל את הדברים אחרת – אין בכך כדי להצדיק את התערבותנו בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה.

6. אני שותפה גם לדברי חברי השופט שהם באשר להליך הבדיקה בעניינו של תנ"צ ברכה. כפי שהראה חברי המסקנה מהליך הבדיקה הייתה כי אין ראיות המבססות חשד סביר שבוצעה עבירה, ולפיכך לא הייתה הצדקה לפתיחה בחקירה פלילית. מכל מקום, כפי שצינתי בדיון, לא מקובלת עלי העמדה כי די בהאשמה חסרת שחר כדי להצדיק את פתיחתה של חקירה פלילית כנגד איש משטרה בכיר, שהשלכותיה לגביו עלולות להיות בלתי הפיכות. כן שותפה אני לדבריו של חברי כי על עובדי הציבור לבחור בקפידה עם מי הם מתרועעים, עם מי אינם מתרועעים ובצלו של מי הם חוסים.

ה נ ש י א ה

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. מסכים אני לחוות דעתו המקיפה של חברי השופט שהם ולהערות חברתי הנשיאה. אף אני סבור כי בסופו של יום, ולא בלי התלבטות, אין מקום להתערבותנו, אך אוסיף הערות אחדות.

ב. אודה ולא אבוש כי הטיפול בתיק לא היה חויה מרנינה, שכן יצאנו כולנו בתחושה שהסדר הטיעון שנעשה עם הרב פינטו צריך היה, באינטרס הציבורי, להיות "חזק" יותר. ער אני לכך שלא הרי מי שצריך לקבלת את ההחלטה כהרי מי שעוסק בביקורת שיפוטית לאחר מעשה; ודברים שרואים משם אין רואים בהכרח מכאן. אך תפקידה של הביקורת השיפוטית, גם במקום שבסופו של דבר אינו כולל התערבות, להצביע על מה שנראה כהסדר טיעון חלש, בנסיבות שבהן היו לגורמי האכיפה מנופים טובים להשיג יותר. דברים אלה נכתבים במבט צופה פני עתיד, ולהפקת לקחים. לא כל תיק, כמובן, זוכה לתשומת לב ציבורית רבה כמו פרשה זו, בשל הנפשות הפועלות בה; אבל כריתת הסדר טיעון היא לחם חוק יומיומי של רשויות האכיפה לדרגותיהן, והאינטרס הציבורי המובהק שהן משרתות מכתוב בדיקה בשבע עיניים, תוך שהשאלה שמציבים לעצמם כורתי ההסכם מצד המדינה

היא האם מה שלפניהם הוא כל מה שניתן להשיג. אינני אוהב את המונח "עסקת טיעון" (הקרויה באנגלית Plea Bargain); המונח "עסקה" משדר קה-ותן שערכית אינו יאה לדיני הנפשות בהן עסקינן, ועל כן עדיף עליו "הסדר טיעון", אבל במהות, לפנינו שני צדדים, האחד – החשוד או הנאשם – משרת אך ורק את עניינו שלו, השני – המשטרה והפרקליטות – מייצג אינטרס ציבורי. יש ביניהם ניגוד בולט, כמובן, ורכיב תחרותי. אך משרת הציבור נקי חף, ברגיל וגם בענייננו, משיקול אישי או זר, ובידו להעמיק עד תום. הדוגמה המובהקת לבעייתיות במקרה דנא היא ההסכמה שלא לחקור את ניצב ארביב טרם חתימת ההסדר עם הרב פינטו; זו היא מן הדברים שאינם יכולים לעמוד ככלל, גם אם בשל הסיבות שמנו חבריי איננו מתערבים בדיעבד. ראוי שיינתנו הנחיות בכגון דא, כך שכורתי הסדר טיעון לא יכרכו פעולות חקירה שבידם לבצע עם דרישות, ולפעמים גחמות, של החשוד או הנאשם, המשרת אך ורק אינטרס פרטי צר של עצמו, והעלול לבקש לטרפד אינטרס ציבורי.

ג. חרף כל אלה, מכל הטעמים שהעלו חבריי סבורני כי לא נוכל להתערב, ותהי נא איפוא תרומתנו לציבור בהערות אלה, ויהא זה שכר העותרים.

ד. ולבסוף, חברי השופט שהם נדרש (פסקה 112) לחוות דעתו לתופעת הסתופפותם של קציני משטרה בכירים (או אחרים בממשל) בחצרות רבנים כאלה ואחרים, וגם הפנה לדברי בע"א 9984/04 חקשווי נ' בובליל (2010); וראו דברי הנשיאה בפסקה 6 לחוות דעתה.

ה. אכן "עשה לך רב" הוא מושג חשוב בעולמה של יהדות. התנא יהושע בן פרחיה (משנה אבות א', א') אומר "עשה לך רב, וקנה לך חבר והוי זן את כל האדם לכף זכות". הפרשן ר' פנחס קהתי ממקד נושא זה בלימוד תורה בקביעות, ומביא מתוך אבות דרבי נתן (א', ח'):

"עשה לך רב כיצד? מלמד שיעשה לו את רבו קבע, וילמד ממנו מקרא, משנה, מדרש, הלכות ואגדות. טעם שהניח לו במדרש - סוף שיאמר לו בהלכות; טעם שהניח לו בהלכות - סוף שיאמר לו באגדה;

נמצא האדם ההוא יושב לו במקומו ומלא טוב וברכה. היה רבי מאיר אומר: 'הלומד תורה מרב אחד, למה הוא דומה? לאחד שהייתה לו שדה אחת, וזרע מקצתה חטים, ומקצתה שעורים, מקצתה זיתים ומקצתה אילנות, ונמצא האדם ההוא מלא טובה וברכה. ובזמן שהוא לומד משניים או שלשה, דומה למי שיש לו שדות הרבה: אחד זרע חטין, אחד זרע שעורים, ואחד נטע זיתים, ואחד אילנות - ונמצא האדם ההוא מפוזר בין הארצות בלא טוב וברכה".

כן ראו משנה אבות א', ט"ז: "רבן גמליאל אומר – עשה לך רב, והסתלק מן הספק..."

לפנינו איפוא שני מסלולים. הראשון, הרב כמלמד ומאלף בינה, והשני – הרב כפוסק הוראה והלכה.

הרעיון שמאחורי הדברים במסלול הראשון עיקרו – וכמובן ראשית מעשה בתקופה שבה אין הספרים מצויים, אך יפה כוחו גם כיום – שאדם ילמד בקביעות בחבורה ובהדרכה, אולם הוא כולל גם ציות הלכתי (ראו פירוש ר' עובדיה מברטנורה לאבות א', ו'; משנת ארץ ישראל בפירוש ספרא, אבות, 66).

ו. ואכן, למסלול הראשון, המקורות הרבים העוסקים ב"עשה לך רב" מטעימים את הרב כמורה תורה והלכה והציות לו (ראו למשל מדרש תהילים בובר, ח', דיבור המתחיל "מפי עוללים"; בראשית רבה ויגש (מ"ד, י"ח)). הוא הדין (ראו ברטנורה אבות א', ט"ז ומחזור ויטרי תכ"ד) באשר למסלול השני, לעניין היועצות ברב במקרה של ספק. ר' יוסף אלאשקר בעל מדרכת המשנה על מסכת אבות (המאות ה"ו-ה"ט"ז, ספרד-אלג'יריה; הספר יצא במהדורת פרופ' י"ש שפיגל) מטעים, "שלעולם צריך האדם שיבקש לכל חכמה רב מובהק שיהא בקי באותה החכמה, ולא ירבה רבנים..." (הפירוש למסכת אבות א', ז') וגם (שם י"ז) "שהיה אימתו עליך". ראו גם אנציקלופדיה תלמודית ח', ת"צ-תצ"א (בערך "הוראה") "שהדברים אמורים לא בלימוד אלא בהוראה", והכוונה היא להיועצות בבעלי מקצוע באופן רחב כדי להגיע לתוצאה ראויה (וממילא יישלל ספק). האמורא רב הונא (בבלי

סנהדרין ז', ב') כשבא לפניו דין טרפה היה מכנס את כל קצבי עירו לדין, כדי שאם ישגה, תגיע אליו רק (כדברי רש"י שם) "נסורת קטנה מן הקורה".

ז. כותב הרב יחיאל יעקב וינברג בעל שרידי אש בספרו לפרקים (תשס"ו), מהדורת הרבנים א"א וינגורט, א' וקסלשטיין וש"י וינגורט) על "מוסד הרבנות – תעודתו של רב בישראל" (עמ' רפ"ז ואילך), כי לרב תפקידים שונים – להרביץ תורה, להורות הלכה למעשה בענייני פסיקה הלכתית יומיומית ודיינות, דרשות וחינוך, ודאגה לחולים ולנדכאים, "ותפקידו של הרב הוא להיות לא רק מורה התורה בכל היקפה המלא, אלא להיות בחייו האישיים גם סמל חי לקיומה, סמל לקידוש השם על ישראל עמו" (עמ' רצ"ב).

ח. אכן, הרב חיים דוד הלוי ע"ה, רבה הראשי של תל-אביב, פירסם סדרת ספרי שאלות ותשובות בעל אופי שוה לכל נפש משכלת, ושמה עשה לך רב; ביסודה עמדה תכנית רדיו בשם זה. הוא נדרש (כרך א', י"א) לדברי התנא יהושע בן פרחיה שהבאנו מעלה, ומציין כי "עיקרו של המושג מכוון לדרכי לימוד תורה, שיעשה לו רב קבוע וילמד ממנו מקרא ומשנה, מדרש הלכות ואגדות, ולא יחליף את רבותיו... כי הלימוד מהזולת יתקיים בידו יותר". אך עוד הביא מדברי רבינו מנחם המאירי (פרובנס, המאה הי"ג-הי"ד) "לעניין הנהגה מדינית... שישים האדם עליו אחד מן החכמים לאב ולראש להיות נסמך עליו לעצתו"; ומוסיף הרב הלוי, כי "מבחינה זאת היה הרב בישראל תמיד, לא פוסק הלכות בלבד להורות בין אסור למותר ובין טמא לטהור, אלא גם ואולי בעיקר יועץ לכל אחד מבני קהילתו בכל בעיה קטנה או גדולה". ולהלן (עמ' י"ב) "ומי שזכה ללמוד תורה ויכול למצוא לעצמו פתרון לכל בעיותיו, אך מי שלא זכה, הרי הדרך פתוחה לפניו לבוא לרב ולקבל הדרכה נאמנה ועצה ישרה על פי התורה..." אזכיר כי גם מתפקידי מועצת הרבנות הראשית לפי חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"מ-1980 סעיף 2(1), הוא "מתן תשובות וחוות דעה בענייני הלכה לשואלים בעצתה".

ט. עד כאן טוב ויפה: רב כמלמד תורה, רב כפוסק הלכות, רב כיועץ אישי, רב בעל תפקיד מוסדי (או מועצת הרבנות) כמשיבים בענייני הלכה. אך מה באשר לעירוב תחומין, בעניינים שבתוקף תפקידו ובהחלטות לגביהם?

י. בטרם נבוא לכך נזכיר, כי ישנן שאלות החורגות מענייננו כגון היועצות ברבנים בסוגיות רפואיות חשובות. בעניין חקשוני נ' בובליל ציינתי (פסקה ה') "אכן, אמנם יש גם ההולכים לרבנים בשאלות רפואיות ומקבלים עצתם, אלא שלא הרב שם הוא המנתח או המבצע פרוצדורה רפואית אחרת, ומכל מקום לא אחת המדובר ברב שרכש מיומנות רבת שנים בנושאים אלה..."; וראו גם עו"ד ד"ר אבי רובינשטיין "ייעוץ בעניין שברפואה ע"י רב" (בעקבות ע"א 7416/12 קופת חולים מאוחדת נ' פלוני (4.11.14) שאיזכר חברי, ודברי השופטים עמית וסולברג שם), שו"ת ועוד עליון המשפט העברי – מחוז ת"א והמרכז, לשכת עורכי הדין בישראל גליון 3 (שבט תשע"ה – ינואר 2015), עמ' 3. נושא זה חורג מענייננו, ואין ספק מכל מקום שיפה לו זהירות רבה, וראו הרב ש' דיכובסקי "מתשובותיו של רב לרופא", תחומין י"ז (תשנ"ז), 327. הכותב (עמ' 330) לעניין הנוהג לפנות לרבנים אף בעת פיקוח נפש כהאי לישראל: "לא מצאתי שמצות 'עשה לך רב' דוחה בפיקוח נפש. יש מקום לפניות כאלה כשמדובר בהכרעה הלכתית. כמובן, יש צורך בבקשת ברכה, אבל אין בכך הצדקה לדחות טיפול רפואי דחוף, אפילו לזמן קצר". ומעבר לכך (עמ' 331) "נראה לי שעל הרופא לקיים 'עשה לך רב' ולהתייעץ בבעיות רפואיות קשות עם גדולים ממנו" – קרי, גדולי הרפואה, "כדי שמומחיותו של הגדול תשותף בכל הכרעה רפואית חמורה". ראו גם ספרו לב שומע לשלמה ב' קנט, שם נאמר, כי אם יש הסבור שרבו גדול עד כדי היותו נביא או בעל רוח הקודש, ואותו חכם נבדק הרבה ודבריו נאמנים – ילך אחריו, ואם לאו, ישמע לרופאים בעלי הסמכות.

יא. מה שאינו חורג מענייננו אלא רלבנטי מאוד הוא העירוב, אם במהות ואם במראית עין, בין היועצות אישית לגיטימית במישור האישי-משפחתי (גם אם לעתים שגויה ועלולה חלילה לגרום לתקלה), לבין התיחסות בעלת אופי "מוסדי", והעשויה לכלול ציות כפשוטו במקום שאינו מקומו.

יב. ככל שנעשה אדם בן-בית אצל רב פלוני ומגיע לשם לעתים מזומנות, במיוחד במדים, עלול הדבר להיראות כסוג של תלות שאיננה מתאימה למערכת ציבורית, וכמשמיע ציות בעוד הכפיפות היא לחוק. בשכבר הימים, לפני כמחצית היובל, בהיותי מזכיר הממשלה ביקרתי אצל הרבי מליובאוויטש ע"ה, במסגרת

מגעים עם גורמים רבניים ואחרים ביהדות ארה"ב בענייני גיור, והדברים היו גלויים – השיחה אף הוסרטה ושודרה. אך אין להשוות כמובן כל עיקר בין אירוע כזה לבין הסתופפות מתמדת, ההופכת איש שלטון לבן-בית ולעתים מקבל מרות – או נחזה לכזה – אצל רב כזה או אחר, והדברים נאמרים מבלי לפגוע בכבודו וביושרתו של שום אדם. נושא זה ראוי לביקורת עצמית ולמידתיות והתרחקות, כדי שלא לערב בין ענייני הממלכה לאמונותיהם האישיות. הדברים מכוונים למשרתי הציבור; יתן זאת אל לבו המשיב 4 בבג"ץ 6773/14 ויתנו אל ליבם אחרים. ואולם, אסור לרב עצמו שמשחרים לפתחו לקדם הסתופפויות כאלה, בחינת "לפני עוור לא תתן מכשול". אסתפק בכך.

כאמור אצטרף לחבריי.

המשנה לנשיאה

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שהם.

ניתן היום, ט"ו בשבט התשע"ה (4.2.2015).

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה

ה נ ש י א ה